

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike — Inzerati do 80 petiti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati petiti vrst Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 96, podružnica uprave: Kocencova ul. 2, telefon št. 100 — JESENICE: Ob kolodvoru 106.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Po londonskih razgovorih:

Pariz in London zadovoljna

Londonski razgovori so uvrstili angleško-francosko zavezništvo in ustvarili jasen položaj v pogledu Srednje Evrope

PARIZ, 2. decembra. gb. Poročila iz Londona o popolnem soglasju angleških in francoskih državnikov glede vseh perečih evropskih in svetovnih problemov ustvarjajo tu zelo zadovoljno razpoloženje. V političnih krogih poudarjajo, da niso niti optimisti pričakovali tako močnega poudarka popolne solidarnosti med Anglijo in Francijo. Listi pa še posebej poudarjajo pomen popolne enakosti pogledov glede srednje Evrope. Avstrijska neodvisnost in nedotakljivost Češkoslovaške sta postala dva stebra angleško-francoskega sodelovanja. Ta poudarek vsebuje posebno »Tempsov« uvodnik, ki je o vprašanju

srednje Evrope izredno jasen. Francija se svojim zaveznikom v nobenem primeru ne more izneveriti, to je njegov vodilni motiv, ki se zdi, da je postal sedaj eden izmed stebrov evropskega sodelovanja obeh zapadnih demokratskih velesil.

»Petit Soir« piše o rezultatih londonskih razgovorov med angleškimi in francoskimi državniki med drugim:

Angleži so se pokazali kot realni politiki, to se pravi, da od Francije niso zahtevali ničesar, kar bi nas prisililo k spremembi naše tradicionalne politike. Ogrožanje Avstrije in Češkoslovaške, kakor se zdi, za sedaj izločeno.

Londonski razgovori so se nanašali na vse probleme. Delbos bo mogoč sedaj mirno nastopiti svoje potovanje v prestolice srednje in vzhodne Evrope. Glede kolonjskega vprašanja sta angleška in francoska vlada sklenili, da se bosta sporazumeli glede proučitve gotovih tozadevnih problemov. Vendar pa nista pripravljena pogajati se o vprašanju surovin in mandatov, preden ne bo podan dokaz, da je Nemčija pripravljena za evropsko sodelovanje. List končuje z naslednjimi besedami: 29. in 30. novembra se os Pariz-London ni oslabila, kakor so v mnogih krogih pričakovali. Baš nasprotno je bil podan dokaz, da osta-

ne ta os neizpremenjeno v veljavi.

LONDON, 2. dec. AA. Včeraj popoldne je zunanji minister Eden sprejel nemškega veleposlanika v Londonu von Ribbentropa in mu pojasnil nekatere točke uradnega poročila, ki je bilo objavljeno po sestanku s francoskimi državniki. Eden je veleposlaniku tudi razložil namene svoje vlade v vprašanju »urejevanja splošnih evropskih problemov«. Danes bo Eden v tej zvezi sprejel tudi italijanskega veleposlanika Grandija. V Berlinu izjavljajo, da Nemčija ne bo sedaj storila ničesar v smeri razgovorov, ki jih je načel Halifaxov obisk. Nemčija misli, da morata sedaj Anglija in Francija pokazati, kako mislita nadaljevati pot v kolonialnem problemu.

Politični obgovornik

Srbsko-hrvatski sporazum na — onem svetu

Na Vernih duh dan sem bil na pokopališču v Zagrebu... Videl sem Srbe in Hrvatce, kako mirno v slogi in sporazumu počivajo drug poleg drugega. In videl sem cirilico in latinico pomešano. Pravoslavje in katolicizem v slogi in brez konkordata. V tem trenutku sem pomislil: Moj Bog, ali duše Jugoslovenov tako lepo v slogi žive na drugem svetu...

Pa ko sem se vrnil domov, sem mnogo o tem razmišljal vse dotlej, dokler nisem zaspal. In v sanjah sem se znašel v nebesih pri sv. Petru.

Dragi sv. Peter, — sem vprašal — ali žive tu v slogi Jugoslovenov? — Privedel jih bom nekaj tu sem, da jih vidim sam — je uslužbo odgovoril sv. Peter. In prišlo je res nekaj duh, ali ti si bili vsi sami Slovenci. — A drugih Jugoslovenov ni tukaj? — sem vprašal sv. Petra. — Ni jih! — Kaj, ali so vsi v peklu? — Tudi v peklu je nekaj Slovencev, — je odgovoril sv. Peter — ali Srbov in Hrvatov niti tam ni! — A kje so? — Pojdi z menoj, da vidiš — mi je volil sv. Peter. Povedel me je na neko mesto na obkrah, ki je bilo ograjeno z debelemi deskami, kakor staja ovc.

Za deskami se je slišal strašen hrup in vpitje: Federacija! Centralizem! Trije narodi! Samo en narod! Kaj je z vašo individualnostjo? In tako dalje...

Zaboga, kaj je to tukaj? sem vprašal ves začuden. — To je neke vrste nebesko-poklenska norišnica — je polsnil sv. Peter — morali smo je napraviti prav zaradi Srbov in Hrvatov. — Kaj? Ali se oni tudi tukaj prepirajo? —

Da, ko bi se samo prepirali, bi bilo lahko! — je potožil sv. Peter. — Ali oni sklepajo sporazume in se zopet prepirajo zaradi sporazuma. In tako nikoli ni konca. Ni mogoče več prenašati. Ko so prišli semkaj, so se skregali radi hegemonije. Napravili so takoj statistiko blaženih duh. In Hrvatci so dokazovali, da je več Srbov na svetniških položajih, a Srbi zopet obratno. Nastal je hrup radi nebeske federacije. Pa spor radi me! Cete dneve so merili nebesa in dokazovali, kaj je srbsko, a kaj hrvatsko. Izaknili so tudi neke zgodovinske spise in jih dokazovali vsem in na vse strani, da je pred tisoč in tisoč leti osnoval nebesa Srb, a ne Hrvat in Hrvat, a ne Srb. In po vsem tem je prišlo do sporazuma. In potem je nastalo tako klicanje, veselje in hrup in trušč, da ni bilo nobenega miru več. Toda sporazum se ni posrečil in zopet so prišli spori. Jaz sem sicer star človek, ali imam dobre živce in bi prenesel tudi ta hrup in trušč. Toda jaz sem odgovoren za ugled nebes. Predpisano je, da mora tu vladati tišina, a oni so napravili iz nebes krčmo.

In že sem se pripravil, da bi naprosil Luciferja, da bi jih spreljal v svoje prostoro, pa evro ti pride nekega dne k meni vrhovni peklenski in je ves obupen. — Oprosti mi — je govoril peklenski — po predpisih bi se midva ne smela nikdar posecati, toda sila boga ne moli. N vem, kaj naj počnem s temi Srbi in Hrvati. — Kaj, so tudi tebe spravili iz ravnotežja? — Strahno je to — je pritrdil peklenski. — Čim podložim kako poleno več pod srbski ali hrvatski kotel, je nastane krik in vik radi neenakosti, protikej, korupcije, tatvine in hegemonije. Pa nato ta njihov sporazum! Vedno eno in isto! Morija, strašna morija, moji klienti se puntajo. Pravijo, da bi lažje prenašali muke nego ta moreč prepis in sporazum. Protestirajo, da je to povlačje kazni, ki so jo zaslužili. A jaz, dasi sem vrhovni peklenski, vendarle moram priznati, da ni pravično, da toliko trpe. Jaz sem vreden v svoji službi in nečem, da bi moji klienti magari tudi za piko na i več trpeli, kakor je predpisano...

Pri meni je prav tako — sem izjavil peklenski. — Pa kaj naj napravimo? — Kaj, ako bi vse skupaj za nekaj časa poslali v vice, da bi imeli enkrat mir — je predlagal peklenski. — Da, ali sedaj so se oglašili bogoslovci in nastal je še hušnji prepis in kreg. Pa so me opozorili, da za pravoslavne ne obstojajo vice. Kaj naj storimo, kaj naj ukrenemo? Pa smo odpravili tja v vice same katolike. Pravoslavni naj ostanejo, kjer so, pa bo mir.

Pa tudi to ni pomagalo. Sedaj je z obeh strani nastal krik in vik za zedinjenjem. Ne smete vi tako postopati z nami — so kričali Srbi in Hrvati. Ne morete in ne smete nas deliti. Mi smo en narod. Oprostite, — ne ide to tako. »Ena smo loza in ena kri in en venec« so kričali in ne vem, kjer so, pa bo mir.

Nismo mogli napraviti ničesar drugega, kakor da smo jih zopet združili in ujediniili. In tako smo na skupne stroške zgradili ono-le barako in jih nastanili tu, pa naj delajo, kar hočejo... In sedaj je zopet mir in tišina v nebesih...

Hotel sem še nekaj povprašati sv. Petra, ali za plankami je nastal peklenski hrup in trušč: Konstituta! Konkord! Farksi! Sporazum! Tri individualnosti! En narod... itd., čulo se je z vseh strani in na vse strani.

In od tega hrupa in trušča sem se prebudil in padel z nebes, da ga zopet poslušam na zemlji.

»Kopitar, Zagreb, 26. XI. 1937. št. 46.

Blokada republikanske Španije

Kljub protestu Anglije vztraja general Franco pri svojih ukrepih

SALAMANCA, 2. decembra. Tukajšnji dobro informirani krogi zatrjujejo, da bo nacionalistično vojno brodovje kljub vsem protestom iz Londona blokiralo španske republikanske luke. Namen te blokade je preprečiti sleherni dobavo novih vojnih potrebščin republikancem. V zadnjem času je pripelo kljub vsemu nadzorstvu in španske republikanske luke mnogo tujih ladij z večjimi množinami orožja in streliva. To dejstvo je v nemali meri prekrizalo

lo nacionalistične načrte, ker je bilo vse doslej jasno, da se republikanci ne bodo mogli dolgo braniti, ker jim je pričelo primanjkovati streliva.

S posebnim zadovoljstvom pa je bila tu sprejeta vest, da je Japonska priznala generalu Francu vse pravice. De jure so doslej priznale Francov režim Italija, Nemčija in Japonska, de facto pa Madžarska, Avstrija, Poljska, Portugalska in nekatere južno-ameriške države.

Kitajci se obupno branijo

Mussolini jim svetuje pogajanja in sporazum z Japonci

NANKING, 2. decembra. r. Oči vse Kitajske so uprte na Nanking, kjer stotisoči noč in dan utrjujejo mesto in ga pripravljajo za obupno obrambo proti japonskemu navalu. Okrog mesta je zgrajenih že več močno utrjenih obrambnih linij, sedaj pa tudi v samem mestu grade utrdbe, rušijo hiše in postavljajo barikade, ker so Kitajci odločeni braniti svojo prestolnico do zadnjega. Okrog in okrog mesta so zgrajeni utrjeni položaji, koder so nameščeni tudi protiletalski topovi in zgrajena zatočišča pred plinskimi napadi. Vsi neborci so morali zapustiti mesto, tako da je dovolj prostora za vojaštvo. Sedaj dovažajo v Nanking ogromne zaloge živil, streliva in drugih vojnih potrebščin, tako da je kitajska prestolnica spremenjena v pravcato moderno trdnjavo.

RIM, 2. decembra r. Mussolinijev organ

Preprečen atentat na Leona Bluma

Po pošti so mu poslali peklenski stroj, ki pa so ga na pariški pošti našli in uničili

PARIZ, 2. decembra. r. »Paris Soir« poroča, da so oblasti prejšnji teden preprečile poskus atentat na podpredsednika francoske vlade in enega glavnih stebrov ljudske fronte Leona Bluma. Na poštne uradu Quai Valmy so pri sortiranju pošt-nih pošiljk našli paket, ki je bil naslovljen na »gospoda in gospo Leona Bluma«. Sio je za srednje veliko škafčijo, v kateri je bil neki trdi predmet. Poštne uradnikom se je stvar zdela sumljiva in so o

tem obvestili policijo. Policija je paket odprla. V njem so našli strojno steklenico, v kateri je bil nek črni prašek. Kakor so pozneje ugotovili, predstavlja ta prašek strašno razstrelivo. V paketu je bil neke vrste peklenski stroj. Le pazljivosti pošt-nih uradnikov je pripisati, da atentat ni uspel. Zadevo sedaj preiskuje policija, ki skuša ugotoviti, kdo je oddal ta paket na pošti.

Polet okoli sveta

LONDON, 2. novembra. AA. Davi je pri Plymouthu krenila na polet okoli sveta skupina hidroavijonov. Točno pred 360 leti je Francis Drake od tam krenil na isto pot. Letala bodo letala do Avstralije in nato čez San Francisco nazaj. Takrat je Drake za to pot rabil tri leta, letala pa bodo priletela okoli sveta v 400 urah.

Francosko oboroževanje

PARIZ, 2. decembra. AA. Pred parlamentarnim odborom za vojne zadeve je včeraj vojni minister Daladier poročal o vprašanju, ki se tiče njegovega ministrstva. Govoril je na splošno o oboroževanju in o položaju v Evropi.

Uradno poročilo, ki je bilo po seji objavljeno, navaja, da je minister razložil, kako se porabljajo sredstva, ki so njemu na razpolago za pospešitev oboroževanja. Krediti, ki so za ta namen določeni v proračunu za leto 1938, so zadostni, da se lahko vzdržijo sedanjí ritem oboroževanja. Če pa bi se čez leto cene surovin na trgu zopet spremenile, tedaj bi moral priti zo-

pet pred parlament in zahtevati novih kreditov. Daladier je še dodal, da je zelo zadovoljen z uspehi nacionalizacije podjetij vojne industrije. Svoj govor je zaključil z ugotovitvijo, da je zelo zadovoljen z vti-si s svojega zadnjega potovanja po sever-novzhodni meji. Odbor je z velikim odobravanjem sprejel na znanje poročilo voj-nega ministra.

Aljehin—Euwe

ROTTERDAM, 2. dec. i. 23. partija med Euwejem in Aljehinom je bila po 40. potezi prekinjena. Euwe je bil v začetku v pozicijski prednosti, pozneje pa je Aljehin položaj izenačil in dobil kmeta. Pričakujejo Aljehinovo zmago.

Holandski listi poročajo, da se je Aljehin sporazumel s Capablancu za revanžni dvoboja za svetovno prvenstvo, ki ga bosta odigrala pod istimi pogoji kakor pri prvem srečanju. Prijateljeli Capablancu so že nabrali v ta namen potrebni znesek 10.000 zlatih dolarjev, od katerih bo prejel zmagovalc tri, premagani pa dve petini. Čas in kraj dvoboja še ni določen.

Krmite uboge ptičke!

Konferenca rimskega bloka

Sredi januarja se sestanejo v Budimpešti zunanji ministri Italije, Avstrije in Madžarske

DUNAJ, 2. decembra. r. Kakor poroča službeni »Neuigkeitsweltblatt«, se vrše pri-prave za sestanek konference zunanjih ministrov držav rimskega bloka, ki se bo najbrže sredi januarja sestala v Budimpešti. Povabila za to konferenco bodo raz-poslana še ta teden iz Rima. Ti sestanki so predvideni v rimskih protokolih in so se dosedaj vršili prvič v Rimu, drugič na Dunaju in tokrat v Budimpešti. Sestanku v madžarski prestolnici pripisujejo v diplomatskih krogih veliko pozornost, ker bo do razgovorov, ki jih bodo imeli zastopniki držav rimskega bloka, izredno važni za bodoči razvoj medsebojnih odnošajev. Ita-

lija namerava zaradi svojega spremenjene-ga gospodarskega položaja po osvojitvi Abesinije spremeniti svojo gospodarsko po-litiko, s čimer bosta seveda v prvi vrsti prizadevni Avstrija in Madžarska, ki sta do-lej uživali posebne ugodnosti. Italija na-merava sedaj te ugodnosti ukiniti, ker želi obnoviti gospodarske stike tudi z dru-gimi državami, katerim pa ne more prizna-ti tolikih ugodnosti, kakor jih je priznala Avstriji in Madžarski, v času, ko sta bili edini dobavitelji Italije. Na tej konfe-renci bodo razpravljali tudi o zblizanju držav rimskega bloka z državami Male antante.

Nenavadna nesreča

PARIZ, 2. decembra. r. V zelo živah-nem okraju Lyonsa se v pretekli noči po-čila glavna plinska več. Ker tega niso ta-koli opazili, je plin uhajal pod zemljo in je prodrl v sosedne hiše. Ker je bilo to ponoči, ko so ljudje spali, tudi ni nihče tega takoj začutil in se je 26 ljudi zastrupilo. Nesrečo so opazili še-le jutraj. Po-klizati so morali gasilce, ki so skušali za-strupljene z umetnim dihanjem spraviti k življenju, kar pa se jim ni posrečilo.

Vsi člani sovjeta izmenjani

BERLIN, 2. decembra. Uradna poročila iz Moskve vedo povedati, da je bil odstavljen ljudski komisar za poljedelstvo v ve-likoruski sovjetski republiki Lisičkin. Z nje-govo odstavitvijo je popolnoma izvršeno misarjev Velike Rusije. Od 15 članov so-takozvano čiščenje v sovjetu ljudskih ko-vjeta v zadnjih štirih mesecih niti eden ni več ostal na svojem položaju.

Angleško posojilo Turčiji

Ankara, 2. decembra. AA. Velika Bri-tanija je dala Turčiji posojilo 10 milijonov funtov. V kratkem odpotuje v London po-sebna turška delegacija, da se dogovori glede izplačila posojila.

Lep uspeh novinarskega koncerta

Ljubljana, 2. decembra.

Splošno prepričanje vlada, da je letošnji novinarski koncert dosegel še posebej lep novinarski uspeh ter da je bil na izredni višini po svoji kvaliteti. Prav zaradi tega bi mu morala javnost posvetiti nekoliko večjo po-zornost, čeprav je bil tudi letos obisk dober. Oficielna javnost je kakor vselej pokazala razumevanje za elitno novinarsko prireditel-jo, ki je hkrati v Ljubljani ena najlepših ofi-cielnih proslav državnega puznika. Zaeto-pane so bile najvišje oblasti in ustanove, kar je dalo prireditvi kakor navadno izrazito slo-vesen značaj.

S programom koncerta so bili udeleženci v resnici zadovoljni in lahko celo rečemo, presenečeni. Doselej so bili vajeni, da je imel koncertni del prireditve bolj poljudni kakor umetniški značaj, letošnji koncert pa ni bil samo pester, temveč tudi v resnici lep do-godek v kulturnem pogledu.

Nastop mladinskega godalnega orkestra šole Glasbene Matice pod vodstvom prof. Karla Jeraja je bil najlepši uvod v koncert. Zaigrali so pet lučičko-srebrskih narodnih ple-sov, nato pa Haydnovo Otroško simfonijo. Poslušalci so toplo sprejeli operno soloistko Ksenijo Vidaličevu, ki je zapela ariji iz Go-renjskega slavičja in Rusalka. Posebno pre-senečenje je bil za poslušalce nastop komaj 9-letne Jelke Staničeve, ki izvrstno obvla-ja violino in ki je gojenka državnega konser-vatorija ter jo poučuje prof. Šlajš. Zaigrala je res s popolnim uspehom skladbi Musorg-skega in Bocherinija. Velik uspeh je dosegel

tudi basist Friderik Lupša. Zapel je dvojce pesmi, Adamčičovo in Pavčičovo in paradno basovsko arijo Sarastra iz Mozartove opere Carobna pisčal. Sledil je odmor, nakar je nastopila harmonija »Sloges« z Egipčsko ko-račinico, potem je pa spremljala virtuozna na klarinet Leonarda Kocjančiča, ki je zaigral Mannentejevo Fantazijo.

Skoraj največji uspeh je dosegla operna pevka, izvrstna koloraturka Alda Noličeva, zlasti z Benediktovo skladbo Karneval v Benetkah. Zapela je še arijo Barče iz Sme-tanove opere, ki jo je morala ponoviti. Kon-cert je zaključil moški zbor izredno delav-nega pevskega društva »Save«. Zboru se pozna, da ga zadnje čase vodi pevovodja Fran Venturini. Zapeli so Uslinjeno domo-vino in Zvezde žarijo pokojno. To skladbo je zložil zborovodja. Koncert so zaključili z močujočo Hajrihovo Hercegovko. Čeprav se je koncert začel šele ob 20.30, je bil končan še dovolj zgodaj in ni utrudil poslu-salcev. Animirana zabava se je razvila ne-gojedno po koncertu in je imela tudi bolj eliten značaj, kakor ob drugih prilikah, ko ni bilo dovolj prostora za ples.

Borzna poročila.

CURIE, 2. decembra. Beograd 10.—, Pariz 14.6825, London 21.5975, New York 433.—, Bruselj 73.575, Milan 22.775, Am-sterdam 240.40, Berlin 174.40, Dunaj 79.50 do 81.70, Praga 15.22, Varšava 81.80, Bu-karešta 3.25.

Lepa proslava praznika zedinjenja

Tudi letos je Slovenija na državni praznik iskreno posvedočila svojo globoko ljubezen do kralja in narodne države

Ljubljana, 2. decembra. Praznik narodnega in državnega zedinjenja je tudi letos ljubljana proslavila zelo lepo in dostojno. Že v torko so z mnogimi poslopji zaplapolale državne trobojnice, a večeraj na sam praznik je bilo vse mesto v zastavah. Delo po trgovinah in obratih je počivalo, vse mesto je imelo svečano lice.

Večeraj ob 10. je bila v stolnici slovenske službe božja, ki jo je opravil škof dr. Rožman ob številni asistenci. Službi božji so prisostvovali ban dr. Natlačen s podbanom Majcenom, divizionar general Tončič v spremstvu generala Dodiča ter mnogi oficirji, župan dr. Adlešič s podžupanom Ravniharjem, rektor univerze dr. Kušej, predsednik biskupa deželnega sodišča dr. Golia, železniški direktor dr. Patut, finančni direktor Sedlar, predstavniki pošte, policije in raznih drugih državnih ter samoupravnih uradov in edinic, ves tujakajski konzularni zbor ter predstavniki raznih nacionalnih in kulturnih organizacij.

Pred cerkvijo je stala četa vojakov v bojni opremi s polkovno zastavo in godbo dravske divizije na čelu.

Po službi božji v stolnici se je večina predstavnikov odpravila ali pa odšla v pravočasno cerkev sv. Cirila in Metoda, kjer je opravil cerkvene obrede prota Budimir. Pred cerkvijo je stala četa vojakov s zastavo in ko je prišel divizionar general Tončič v spremstvu pomočnika generala Dodiča, je vojaška godba zaigrala pomladno koraknico.

Ob pol 12. je v višini palači g. ban dr. Natlačen sprejel čestitke in poklonitve. Zvečer ob 18. je krenila skozi mesto povorka, v kateri so bile štiri godbe in ki je živahno vzklikala kralju, kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Grad je bil slavno in razsvetljen in med drevesi je žarel velik, daleč naokrog viden transparent s napisom: »Čuvajte Jugoslavijo! Razsvetljeno je bilo tudi monumentalno pročelje nunske cerkve.

Večeraj so tudi nekatere šole priredile prav lepe in pomembne proslave praznika državnega zedinjenja, zlasti lepa je bila proslava II. mestne deške šole, ki jo je priredila učiteljica Lahmarjeva in ki jo je prenašal tudi radio.

pripadniki sledili so gasilci, člani oddelka slovenskih fantov in ženskoga krožka, gojenci rudarske šole s jamaškim svetilniki in mnogo drugega občinstva. Ko je prišla povorka med petim pesmi sokolskih legij in viharim vzklikanjem pradi mestno poglavarstvo, kjer je bil stik, se je na oteženem prostoru zbrala ogromna množica občinstva. Godba je zaigrala državno himno, nakar je celotni župan s balkona nagovoril množico in orisal veliki pomen 1. decembra ter narodnega in državnega zedinjenja. Ko se je navdušeno vzklikanje Nj. Vel. kralju Petru II., kraljevskemu domu in Jugoslaviji poleglo, je godba zaigrala himno »Hej Slovanci!«, ki jo je pela vsa množica. Sokolske čete so odkorakale na Dečkov trg, kjer so zapele pesem sokolskih legij, nato pa so se razšle. Zvečer je bil v veliki dvorani koncert Celjskega pevskega društva, ki je zelo lepo uspel. Po državni himni je izvajal mešani zbor 7. moški zbor pa 3 skladbe. Sodeloval je tudi znani čelist G. Čenek Sedlbauer, ravnatelj Glasbene Matice v Ptuj, ki je ob spremljevanju koncertne pianistke ga. Mirce Saneinove virtuosno zaigral osem skladb, med njimi dve lastni. Pevski zbor, pevovodja g. Pec Segula, g. ravn. Sedlbauer in ga. Saneinova so bili deležni prisrčnih aplavzov.

V Ptuj

Ptuj, 1. decembra. Naše starodavno mestce je praznik narodnega zedinjenja proslavilo zelo svečano. Mesto samo se je že na predvečer praznika odločilo z državnimi zastavami. Na praznik sam pa se je vršila ob 9. uri dopolne evanđeljska služba božja, kateri so prisostvovali zastopniki civilnih in vojaških oblasti, uradov in društev. Službo božjo je so uredili s svojimi rapori tudi Sokol, Jadranska straža s svojimi podmladi. Veterinarsko društvo in Prosvetno društvo s svojimi deputacijami. Sokol je imel močno zastopstvo, nad 40 članov v krogih, med njimi smo videli tudi stare borce za sokoško idejo. Službo božjo je spremljal na koro pevske zbor Glasbene Matice z orkestrom. Pred cerkvijo je bila postrojena četa tujakajskih pontonircev. Ob 11. dopolne se je vršila v prosvetni dvorani »Mladiki« slavnostna seja Sokola s sodelovanjem združenega pevskega zbora Glasbene Matice in železničarjev. Slavnostni nagovor je imel starosta brat dr. Salamon. Popoldne ob 15. uri se je vršila v Mestnem gledališču slavnostna akademija Sokola. Gledališče je bilo nabito polno in vse je bilo navdušeno ob izvajanju strumnih vaj članov, članic in nastajalci. Pri akademiji je sodeloval s solo pevskimi nastopi brat prof. Rus. katerega je spremljal na klavirju sodnik g. Grm. Naopul je tudi pevski zbor Glasbene Matice. Tudi pevski točke so zelo uspele.

Ob 17.30 zvečer se je razvila z Dominikanskega trga močnejša povorka po mestnih ulicah, na čelu ji državna zastava. Za njo so korakali predstavniki oblasti in drugih uradov ter oficijelni zastopniki društev, nato mestna godba, vojaška, Sokol, Jadranska straža, fantovski odsek, dijaki gimnazije in meščanske šole, člani narodnih in kulturnih društev ter ostalo občinstvo. Gasilci so spremljali obhod z baklami ob strani razsvetlele povorke. Prehajalstvo je okrasilo in razsvetlilo okna svojih stanovanj, tako da je bila manifestacija res izredno impozantna. Po končani povorki se je nato vršila zabava »Jadranske straže« v prostorih Oficirske štalnice, ki je bila izredno dobro oblikana. Pred prihodom je imel podpis »ednik krajevnega odbora JS g. Jerše slavnostni nagovor o pomenu 1. decembra in Jadranskega dne, ker je bila zabava zbrana tudi s proslavo Jadranskega dne. Nastopil je pevski zbor železničarjev. Podmladi drž. gimnazije na je izvajal proste vaje.

V Mariboru

Maribor, 1. decembra. Praznik zedinjenja in osvobodjenja je tudi letos Maribor slovesno proslavil. Vse mesto je bilo v slavnostnem razpoloženju in s sleherne hiše je vihrala državna trobojka. Sokolska akademija Kot uvod v slovesnost današnjega dne je priredilo sokolsko društvo Maribor-matica svojo običajno akademijo. Letošnja je bila pripravljena posebno akrobno, ker spada v vrsto prireditve v proslavo 30letnega obstoja Sokola-matice. Gledališče je bilo nabito polno sokolske publike, ki je od točke do točke dajala duška svojemu navdušenju nad krasno izvedbo poudarjenih vaj. Akademiji je prisostvoval tudi prvi podstarosta SKJ br. Engelbert Gangl. Na sporedu, ki ga je otvorila vojaška godba z državno himno, je bilo dvoje kompozicij našega odličnega kapelnika in komponista g. kapetana J. Jirančeka in sicer uvertura »Balkanska carica« in svečana polonaja »1. decembra«. Nato so nastopili vsi oddelki s prostimi vajami; na bradlji pa je vzorna vrsta precizno izvajala težke in efektivne vaje. Posebno sta se odlikovala naša olimpijca br. Stukelj in Primožič. Nastopila je tudi šestorica vojakov-Sokolov tuk. 45. p. polka; izvajali so simbolične vaje »Borba za osvobodjenje in zedinjenje« in izvajali vihar aplavza. Za zaključek je godba zaigrala sokolsko koraknico. Akademija se je z enako velikim uspehom ponovila danes popoldne.

Davi so proslavile narodni praznik tudi vse šole s sokolskimi službami božjimi in sokolskimi proslavami. Ob 10. je bila v stolnici slovenska zahvalna svečanost, ki ji je prisostvoval komandant mesta general G. Stanovšič s številnim oficirskim zborom in častno četo. Navzoči so bili tudi starešine vseh uradov, ustanov in društev ter mnogo drugega občinstva. Ena baterija tuk. artiljerijskega polka je med tem odigrala 21 topovskih strelcev v počastitev tega praznika.

SLAVNOSTNI OBONI ZBOR SOKOLA-MATICE Po cerkveni slavnosti in vpisovanju na sretnem nacistu se je prišel v veliki dvorani Narodnega doma slavnostni občni zbor Sokola-matice. V zelo okusno dekorirani dvorani se je zbrala množična slavna sokolska družina 30letnega jubileja. Med njo je bilo mnogo odličnih predstavnikov vojaštva, uradov in javnega življenja.

Ob 18.30 je krenila z Dečkovega trga po mestnih ulicah mimo lepo razsvetljenih poslopj dolga povorka, v kateri je korakalo okrog 1000 oseb. Na čelu povorke je stopala železničarska godba, sledili je vod vojaštva s svetilkami. Za vojaštvom je korakalo okrog 400 sokolskih pripadnikov in pripadnic.

Ob pol 9. pa je starokatoliški kapeli. Službo božjo so uredili predstavniki civilnih in vojaških oblasti in uradov, šol, korporacij in društev, Sokoli in gasilci v krogih ter mnogo drugega občinstva. Na šolah so bile prične proslave 1. decembra. Ob 9.30 se je pričela v veliki dvorani Narodnega doma matineja celjskega pevskega društva. Ob 10. je imelo Sokolsko društvo Celje I v polni dvorani Sokolekega doma v Gaberju, ob pol 11. pa Sokolsko društvo Celje-matica v nabito polni dvorani Narodnega doma slavnostno sejo z nagovorom, deklaracijami, razdelitvijo diplom in priznanjem najboljšim tekmovalcem in tekmovalkam ter zaobljubo novega članstva.

Ob 18.30 je krenila z Dečkovega trga po mestnih ulicah mimo lepo razsvetljenih poslopj dolga povorka, v kateri je korakalo okrog 1000 oseb. Na čelu povorke je stopala železničarska godba, sledili je vod vojaštva s svetilkami. Za vojaštvom je korakalo okrog 400 sokolskih pripadnikov in pripadnic.

Kranj. Občni zbor je otvoril in vodil podstarosta br. Ferdo Prelog, ki je podprati vse navzoče ter končati svoj govor s vzklikom kralju in državi, nakar je vojaška godba zaigrala državno himno. Sledil je nagovor br. Janka Pireca, ki je izrazil mnogo občudovanja. V sklopu enournih izvajanj je prvi podstarosta SKJ br. Engelbert Gangl opasal vse turbo sokolstva, njegovo moč, voljo, samostojnost in cilje. Česte burne pritrjevanje je bilo dokaz, kako je vse mariborska sokolska družina prešla, gasilci; v pesti moč, v arcu odločnost in v mislih domovina. Odposlana je bila vdanostna brazdajka vavišenemu starostu Nj. Vel. kralju Petru II. in podstarostu krajojaškega Savezu SKJ. Ob zaključku je bila slovenska zaobljuba vsaga članstva. Zbor je zaključil vojaška godba s slovensko himno »Hej Slovanci!«, ki jo je vse občinstvo stalo pelo.

Zvečer je bil v Narodnem domu sokolski družinski večer, ki je potekel v najlepšem razpoloženju.

MANIFESTACIJSKI OBHOD

V zgodnjih večernih urah so se zbirale na določenih zbirališčih skupine društev in korporacij. Razvil se je zelo lep spored, v katerem je sodelovalo vojaštvo, sokolstvo, gasilci in druge organizacije. Manifestacijski obhod, kateremu se je pridružil mnogo občinstva, se je zaključil na Glavnem trgu, kjer se je zbrala vsa množica pred slavnostno razsvetljenim magistratom. Z balkona mestne hiše je posredil manifestante mestni predstojnik, nakar se je množica disciplinirano razšla. —Zvečer je priredila JS v vseh prostorih Uniona svoj veliki svečani ples v proslavo narodnega praznika, ki je zelo dobro uspel in privabil mnogo občinstva.

V Poljčanih

Poljčane, 1. decembra.

Državni praznik smo praznovali prav lepo. Pri slovesni službi božji, kjer je imel pomemben nagovor tujakajski g. kaplan, se je velika množica ljudstva udeležila soiske proslave. Proslavi so prisostvovali razen članov posameznih društev, tudi občinski odborniki z županom na čelu. Spored proslave je bil zelo pester. Obsegal je srčane deklaracije, dalje petje ter kratke, a ljubke priporočke. Zelo posrečena je bila zaključna simbolična slika s petjem in rajanjem, ki se je končala z državno himno. Pomembne govore sta imela g. župan Detiček ter učenec V. oddelka Proseren. Bil je najkrajnejši jesenski dan, pa so jo zato mnogi mahnil na Boč.

V Kranju

Kranj, 1. decembra.

Kranj je letos zelo svečano proslavil narodni in državni praznik. Poleg običajne sokolske proslave je letos tudi občina priredila oficijelno proslavo, h kateri je povabila vsa društva. Ta skupna meddruštvena proslava se je vršila v torko, to je na predvečer državnega praznika. V lepo okrašenih veliki dvorani Narodnega doma so se zbrali zastopniki vseh oblasti, uradov ter šol v Kranju z županom g. K. Česenjem na čelu. Obisk meščanstva je bil bolj pičel. S tem pa ni rečeno, da se meščanstvo proslave ni hotelo udeležiti, temveč je vedelo ni za njo, saj ni bilo nobenega pravega obvestila. Uvodoma je kranjska godba zaigrala venec narodnih pesmi, nato pa je govoril župan g. Česenj o pomenu današnjega praznika. Slavnostno je močno Jugoslavijo ter izrazil udanost Nj. Vel. kralju Petru II., nakar je godba odigrala državno himno. G. Vehovec, uradni OUZD je z njeno letno prepovednostjo recitiral iz Cankarja: »Veliko mašo« in Gregorčičevo: »V pepelnih nočih, dve lepi alegoriji na naše narodno osvobodjenje in vstajenje. Za svoje prvotno prednašanje je bil zaslužen aplavz.

Ob spremljevanju g. Fakinove je dijak Kumer zaliral na violini dve lepi koncertni točki in odnesel kot velno, zaslužen priznanje. Nato sta nastopila združena moška zbor Sokolskega in Prosvetnega društva pod vodstvom g. Cirila Mohorja. Velikostno sta zapela dve posrečeni izbrani pesmi: »Ti ki si uveljavil« in »Iz bratske zagrijaja.« ki sta močno doneli po dvorani. Bila je to ena najlepših in natektnih točk programa. Proslavo je zaključila godba s koraknico iz opere: Zrinjski. Vse program proslave je bil pravi primeren in zelo pester ter bogat. Skoda le, da je bil gremajhen obisk.

Na Jesenicah

Jesenice, 1. decembra.

Za državni in narodni praznik so se Jesenice odtele v državne zastave. Ob 9. se je v mestni župni cerkvi vršila slovenska služba božja, kateri so se udeležili predstavniki oblasti, državnih uradov, mestne občine, dalje KID, gasilci, Sokoli v civilu ter zastopniki stanovskih in sportnih društev in organizacij. Ob 8. pa se je vršila slovenska služba božja, katere se je udeležila mladina tujakajskih šol z učitelstvom na čelu. V uradih in obratih je večina podivalo delo, trgovine so bile zaprte, tako da je mesto imelo popolnoma praznično lice.

Sokolsko društvo Jesenice je tudi letos zelo lepo in srečno proslavilo državni in sokolski praznik. Ob 11. se je zbrala v Sok. domu velika sokolska družina, ki je skoraj dočela napolnila veliko dvorano. Starešina društva brat dr. Obenel je otvoril slavnostno sejo društvene uprave, nakar je godba zaigrala sokolsko koraknico. Društveni prosvetar br. Klavara je prečital savezno poslanico, nakar je brat dr. Obenel orisal 1. decembra kot državni, narodni in sokolski praznik. Omenjal je žrtve herojev v boju za veliko Jugoslavijo, prelivem pa Velikega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, govor pa je zaključil s pozdravom sokolskemu starešini — kralju Petru II., vsemu kraljevskemu domu in Jugoslaviji. Godba je zaigrala državno himno.

Sledila je prevedba dece v naraščaj, naraščanje v članstvo, in svečana zaobljuba prevedenega in na novo pristopivšega članstva. Nato sta brat starešina dr. Obenel in načelnik brat Jernej Pristov razdelila naraščajo in članstvu okoli 40 priznanih listin, ki so si jih priložili pri župnih tekmah v Kranju, naraščajskih tekmah v Šobotici, župnih amaterskih tekmah v Mojsani in amaterskih tekmah Saveza SKJ v Planici. Navzoči so nekaterim znakovalec prirejali viharne ovacije. Slavnostno sejo je zaključila godba, ki je zaigrala sokolsko himno, »Hej Slovanci!« in »Pesem sokolskih legij«, ki so jih peli vsi člani velike sokolske družine.

Ob 15. uri se je vršila mladinska ob 30. uri pa članaka akademija z govori, deklaracijami, razdelitvijo diplom in priznanjem najboljšim tekmovalcem in tekmovalkam ter zaobljubo novega članstva.

otjani, povedniki, glasbenimi, telovadnimi točkami in živo aliko ob sodelovanju mladinskega in članskega orkestra. Vse prireditve so odlično uspele in pokazale, da si državno in narodno edinstvo redno močnejše utira pot v najširši plasti našega naroda.

Beleznica

KOLENDAR

Danes — Četrtek, 2. decembra katoličanski Biblija.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kine Matice: Dolomiti v planini
Kine Ideal: Rembrandt
Kine Sloga: Peter Vojtek
Kine Union: Samostanski korci
Kine Meste: Klub ljubimk in Kurtnama
Udruženje jugoslov. inženirjev in arhitektov: predavanje ing. Josel Ulirleha »Uporaba elektrike v stenovanju« ob 20. v mali filharmonični dvorani.

Predavanje re. Angele Vode »Teško vzgojeni otroci« ob 20. na šentjakobski šoli.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murrayer, Sv. Petra cesta 78.

Ispod sira

Kdo je merodajen faktor pri izvajanju cestnega in prometnega reda? Nanj so naslovljene te vstvice.

Tramvaj zavoji na postajališče, previdno obstane. Fantič, gimnazist, stoji že na stopnici, za njim se gneto drugi in pri postanku odskoči — naravnost pod avto, ki pridvi v tem trenutku s polno brzino mimo tramvaja. V strahu spodnese fantiča in že leži v blatni brozgi, tik ob vozilu, ki ga obrizga z blatom po vsem telesu. En sam krik se sliši iz ust vseh navzočih istočasno. Neverjetna sreča, da ni hujših posledic!

Veliko sem obral sveta in nikjer, ne v manjših, ne v večjih mestih bi se ne moglo pripetiti kaj takega, ker je strogo zabranjeno vsem vozilom voziti mimo stoječega tramvaja! Cim se ustavi tramvaj, mora obstati avto ali voz, tudi kolesar, če nima svojega hodnika.

Ne vem ali v Ljubljani nimamo cestnega reda — ali pa je malomarnost in povprečnost prometnih uradnikov kriva, da se ga vozni ne drže.

Vsekakor vabilno ni za tujce, nam ne v čast! Kaj bi bilo, če bi bil pri nas tak promet kakor je po vsemestnih? Pri tej disciplini?

V strahu — če se že zaveda važnosti svoje osebe — stopiš s tramvaja in mirno čakaj, da združi mimo tebe tri ali štiri vozila, ki te obrigajo od vrha do tal z blatom, ker se nezadržito — enostavno ne moreš umakniti. Tako oblačen od nog do glave tavaš v posmeh preljubemu bližnjemu po beli Ljubljani.

Stalni gostje ljubljanskega tramvaja se tem potom obračajo na merodajno oblast s prošnjo, naj zaščiti naše interese, da ne bo Ljubljana s tako zastarelimi prometnimi predpisi, če jih je sploh kaj v tem pogledu, v posmeh vsemu kulturnemu svetlu!

Prijete lahkoživke

Ljubljana, 2. decembra.

V barakah v zahodnem delu mesta so se že delj časa zbirali pri starejši pokroviteljici sumljive ženske, ki so vodile v stanovanje kavalarje. To je dalo ljudem v sosesni povod za razna ugibanja in so prišle govorice tudi na uho policiji. Te dni je oblast uvedla preiskavo in ugotovila, da je pri stari ženski stanovalo čisto po pet ali šest lakomskih deklet, ki največkrat sploh niso bile prijavljene. Povečini so bile brezposelne služkinje, ki so po naključju ali hote zašle na kriva pota. Policija je aretirale štiri dekleta, ki so pri zaslišanju odkritostno izpovedale, da so se že mesec, nekatera pa tudi že leta udajala prostituciji. Dopolne so navadno presale v baraki, popoldne in ponoči pa so odhajale v mesto, kjer so poselele sumljive lokale in izvajale v svoje mreže moške. Najraje so se sukale po gostilnah in Kolodvorski ulici in pa v središču mesta, kjer se jim je lov najbolj izplačal.

Med aretiranimi dekleti so tudi take, ki so rade posegale po tuji lastnini. Pri eni so našli dve moški uri in dva prstana, za katere ne more povedati, kje jih je dobila. Najvernejeja izmed lahkoživke je bila Dragica R., ki je navadno lovila svoje žrtve med kmeti, ki so prihajali v mesto po opravkih. Pred dnevi je prišla na Stari trg, kjer je srečala mladega lžanca, ki je malo popreje prodal voz drv. Postavila se mu je na pot in pričela z njim prijazen razgovor. Posledica razgovora je bila, da je lžanec zapeljal prazen voz na bližnje dvorišče, sam pa odšel z Dragico v bližnjo gostilno. lžanec je postal polagoma dobre volje in sta z Dragico obrala še par lokalov. Ko se je stannilo, sta se odločili podaljšati zabavo v baraki in je lžanec ostal tam do ranega jutra. Zjutraj je bil seve brez belica, kar mu pa ni šlo v račun. Ker je Dragica že popreje izginila iz barake, jo je osumil, da mu je nekaj stotakov ukradla. Zato je stopil na policijo in opisal nerodno pustolovščino. Dragica je pri aretaciji nekaj časa tajila, da bi bila okradla podjetnega lžanca, kasneje pa je je priznala, da mu je izmaknila nekaj »metuljev«.

Radioprogram

Petek 3. decembra

11: Solška ura: Zimske igre na prostem — dvogovor z glasbenimi vložki (vodi g. Viktor Pirnat). — 12: Slovenski tiseri (ploče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13.15: Valčki, polke in koraknice (ploče). — 14: Vreme, borza. — 15: Zenska ura: V svitu Miklošičeve mitre (ga Ivanka Velikonja). — 18.20: Podoknice (ploče). — 18.40: Francosina (g. dr. Stanko Leber). — 19: Cas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nač. ura. — 19.50: Deset minut za planince: O vzgojnem pomenu planinskega smučanja (Pavel Kumanver). — 20: Operni šramel. — 20.50: Lalo: Na mouna, orkestralna suita (ploče) (konservat. koncert. društvo). — 21.10: Koncert stare orgelske in vokalne glasbe. Izvajata: prof. Matija Tome (orgle), ga. Tončka Suštar — Maroltova (sopran). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angliške ploče. Konoc ob 23. uri.

Kaj je pa tebe treba bilo...

Mlada nezakonska mati, ki je odločila svojega otroka, obojena na dva meseca

Ljubljana, 2. decembra. Komaj 18 let stara brezposelna delavka Pepca se je boječe približala mizi, za katero so sedeli trije sodniki. Drhtela je. Njen bled obraz je razodeval, da se ji je pred njimi odločilo o najhujši stvari. Državni tožilec je pričel obtožnico: nezakonska mati naj se kaznuje po § 176.

Paragraf 176 grozi s hudo kaznijo vsakomur, ki malomarno zakrivi smrt svojega bližnjega. Pri slabotni in revni Pepci je šlo za najbližjega, ki ga more na svetlo ženska imeti. Šlo je za njenega otročka, katerega je 11. avgusta v bolnišnici rodila, kakih 10 dni pozneje pa odločila v hiši otrokovega očeta. Otrok ni umrl, a lahko bi se tako zgodilo. Zato je bila Pepca obtožena samo poskusa malomarne usmrtitve.

Obožbo je Pepca razumela, krivo se ni čutila. Trčila je, da ni imela slabega namena, najmanj pa je otroku želela smrt, nasprotno, želela je, da bi se otroku boljše godilo kot pri njej. Kajti Pepca je sama stradal in sama ni imela strela nad glavo, kako bi mogla v taki bedi skrbeti še za svojega novorojenčka.

Na nekem plesu se je Pepca zaljubila v postavnega gruntarjevega sina Toneta iz ljubljanske okolice. Tone je prišel ravno na dopust od vojakov. Ko je po treh tednih odšel zopet k vojakom, seveda ni šel, da bi Pepca 10 mesecev pozneje sedela na zatožni klopi zaradi otročka, ki je njen in njegov, pa ta otroček ne leži v naročju srečne matere ob ponosnem očetu, temveč joče v mestni sirotišnici.

Pepca je Tonetu pisala, kaj se je zgodilo. Tone je odgovoril, naj si odpravi. Kdo ve zakaj se ni to zgodilo. Dne 11. avgusta je Pepca rodila v bolnišnici krepko in lepo punčko. Po osmih dneh je morala iz bolnišnice, toda kam. Domov ne, ker pravega doma ni imela. Njen oče spi v neki kleti na periferiji, kjer ni prostora za mater z novorojenčkom. Usmrtila se je Pepca botrica, ki je revna delavka. Tri dni je bila Pepca pri njej, dalje pa ni šlo. Botrica ima sama kup otrok in moža.

V dečjem domu, kamor je šla Pepca prositi, da bi vzeli otroka vsaj za nekaj časa, so ji punčko izročili in ji povedali, da imajo vse prenapolneno. Pepca je odšla in tavalja z otrokom lačna po predmestnih ulicah. V najhujši stiski ji je prišla rešilna mi-

sel na pamet. »Doma pri Tonetu imajo grunt, si je mislila, lahko bodo prevzeli v rebo otroka.«

Toneta sestra se je zjokala, ko ji je Pepca pripovedovala blizu doma, kako je z njo in Tonetovim otrokom. Stran jo je bilo, da ima takega brata. Tonetova mati je pa majala s glavo. »Ne bo držalo.« je rekla, »ni moglo, da je Tone oče, saj je že dolgo pri vojakih.« O otroku ni hotela nič slišati. Ko bo prišel Tone od vojakov, je menila, se bošta pomenila, vse dotlej ga otrok ne more biti v hiši. Mati je zaklenila hišna vrata in odšla s hčerjo na polje. Zanj je bila zaveda urejena. Pepca pa je šla in položila otroka v korito v shrambi tik hiše ter zbežala.

Domači pastirček je opazil Pepco, ki je zaprla za seboj vrata shrambe in zbežala proti Ljubljani. V shrambi pa je našel otročka, ki se je dal na vse pretege, v plenice povil in ne na elamo, temveč v krompir v koritu položen.

Bratolec obtožene Pepce je opozoril na tragično usodo nezakonske matere. Imamo najmodernejšo zakonodajo, toda od nje ne dobe najpotrebnejši nič košček kruha. Sotba je bila mila. Pepca je bila kriva, ker bi se lahko zgodilo, da bi otroka ne našli takoj v shrambi, ali bi ga oberizle podgane in miške. Obojena je bila na 2 meseca strogega zapore pogojno za 2 leti.

PET VASI SE JE BOJI

Take, zaradi katere bi trepetalo v strahu kar pet vasi, pa še ni bilo na zatožni klopi. Priče so pa tako izpovedale in našle tudi vasi. Vlomne tatvine je bila obtožena Tekavčeva Pavla in ona je tieta, ki se jo vse boji. Ko ni bilo osebov doma, je splezala po lestvi v hišo in odnesla nekaj obleke in srebrno uro. Domači em jo je zasačil, ko je hotela s plenom pobegniti. Tatvino obleke je priznala, glede na pa je zanikala krivdo. Enemu od oboštev pa je odnesla bajte zajca in odedo. To tatvino je odločno zanikala. Zanimivo je, da je ta sosed dobil vse ukradene predmete skrite neke v hiši kmalu potem, ko je obtoženec osumil in ji tudi rekel, naj vrne, kar je ukradla. Tekavčeva, ki je posestnica in ne živi v bedi, da bi morala krasti, je bila zaradi prve tatvine obojena na 4 mesece strogega zapore, glede druge pa oproščena. Kazni ni sprejela.

Zlata Gjungenac v Beogradu

Kaj dela, kako živi in pripravlja ljubljenska ljubljanske operne publike

V Beogradu, 1. decembra. Beograjska opera ima zopet uspeh, ki ga razglasajo operni kritiki z izrednim navdušenjem. Zlata Gjungenac se je po šestih gledaliških sezonah vrnila iz Ljubljane na beograjsko operno pozorišče, kjer žanje trijumf za trijumfom.

V sredo je pela prvič v življenju Loto v Massenotovem »Wertherju«. Ker je ta opera na repertoarju, je nastopila brez ansambelske in tudi brez režijske skušnje z eno samo orkestralno. Kompozitor prof. dr. Mil. Milojevič je o kreaciji napisal za »Politiko« sledečo kritiko: »Ni baš tako

čest slučaj v našem opernem pozorišču, da diha kreacija s toliko iskrenostjo in istinitostjo, kakor je to bilo predčerašnjem, ko je prvič v Beogradu ga Gjungenac Gavella ustvarila ulogo Lote. Žena, ki trpi med dolžnostjo do moža in do človeka, ki ga ljubi, ta žena je bila živa pred nami, kreirana od ga. G. G. z velikim smislom za njeno čustveno življenje, in mi smo zares doživljali v pozoriščni tragediji Lote tako verno in tako človečanski podane po operni umetnici, ki je znala kot igralca in kot pevka najti pravi gest in akcent za vsako igro in pevsko nijanso te zahvalne vloge...

Kritik Branko Dragutinović v »Pravici« pa je pisal: »Vrsto svojih izvanrednih kreacij velikih ženskih partij lirčne stroke je ga. G. G. snoči obogatila s sijajno ustvaritvijo Lote in zabeležila še en velik uspeh. Divna osebnost Lote je dobila v igralškem in pevskem izražanju ga. G. svoje polno in pravo doživljanje. S svojim igralškim instinktom prodira naravnost v jedro dramatskih dogodkov in doživlja Loto psihološki. Našla je skladen izraz za nepremagljivo dražestnost prizora z deo, za diskretno izraževanje razkošne ženstvenosti in vzvišene duševne lepote, ki očarja Wertherja, za tiho odkrepanje ljubezni in sreče, za postopno razplamtavanje velike strasti, nasilno skrivane pod oklepom konvencionalne zakonske zveze.

Tretje dejanje z njegovimi razburljivimi akcenti predstavlja nesporno vrhunec v kreaciji ga. G. Tukaj je dala vso brezmejno hrepenenje ljubice žene, pretresljivo se je življala v sladko tugo in strašni bol Wertherjevih pism, izzvala je vso opojnost sestanka z Wertherjem in vso tragiko zadnjega krika nad koncem velike ljubezni, ki se ni smela uresničiti.

S svojim temno zabarvanim sopranom mirnejšega in stabilnejšega srednjega registra ter s sijajnimi višinami, s svojo izvrstno pevsko tehniko in prefinjeno muzikalnostjo je ga. G. dočarala vso širino in spevni polet Massenotove melodike. Čisto

ELINOR MAC KELLY: Pustolovščina na potovanju

Oba gospoda sta ležala na krovu, ko je prišla mimo dražestna žena. Majši in vitkejši se je željno ozrl za njo.

— Ta-le bi bila vredna greha, marne? — je vprašal drugi že nekoliko sivih las in se zasmejal.

— Samo greha? — je vprašal prvi nametu odgovora. — Mislim, da bi ta ženska zapeljala samega indijskega jo-ga.

— No, — je menil drugi skeptično, — mene že ne. Sem zavarovan proti popotnim pustolovščinam, kar me je ena veljala nekoč tisoč funtov in malone še kariero povrh.

— Pripovedujte, polkovnik, — ga je prosil sosed. In polkovnik Manners je povzel besedo:

— Mnogo let je že tega, ko sem se vračal s parnikom z dopusta, ki sem ga bil preživel pri svoji materi v Walesu, zopet v svojo takratno garnizijo v Afriki. Baš sem opazoval delfine, ko se je »ona« nenadoma naslonila kraj mene na ograjo. Ali veste, kaj je očaranje?

— No, torej, če veste to, vam ni treba drugih pojasnil. Od prvega trenutka sem bil do ušes zaljubljen v njo. Bilo mi je baš štirindvajset let in še nič posebnega nisem bil doživljal. Ni torej čuda, da me je ta Kirka namah očarala. Sam ne vem več, kako sva jela kramljati, menda je začela ona kot bolj izkuš-

na. Zvedel sem, da je plesalka in da potuje na gostovanje v Kairo. Sladko je kramljala in gostolela z očarljivim naglasom.

Čas je hitel, plul nisem samo po sivem morju, temveč tudi po sami blaženosti in nasladi, čeprav nisem dobil niti enega poljuba od Diane, kakor se je imenovala oboževana kraljica mojega srca.

V Alžiru sem imel še ves dan časa, predno sem moral odgovoriti naprej. Ker je bilo Dianino gostovanje odgode-no, kakor mi je pravila, je hotela ta dan preživeti z menoj. Bil sem nepopisno srečen. Diana, ki je trčila, da je že bila leto poprej v Kairu, je pokazala čudovito poznavanje mesta in bila mi je najzanesljivejši vodnik. V zakotni kavarni je kramljala s kavarnarjem in nekaterimi Arabci v jeziku, od katerega nisem razumela niti besedice. Oni drugi so se pa morali imenitno zabavati, ker so se ji na ves glas smejali. Pozneje sva se na njeno željo izprehajala po trgu, kjer je kar mrgolelo domačinov in tujcev, kakor po navadi. Kar sem opazil, da je množica domačih radovednežev, spremljala jo naju vsot pot, sumljivo narasla in da ni nobenega evropskega obraza več med domačini.

Hotel sem se vrniti, saj sem bil končno sam z damo med to sodrgo in nisem smel siliti v nevarnost. Ko sem Diani predlagal, da bi se vrnila, si je zakrila z robcem usta — očitno ji je bilo vroče — in pomahala se s njim. V na-

pevsko podana arja v 3. delu, znači višek operne reproduktivne umetnosti. Ustvarjena v krasnem skladu igralstva in pevkega izraza, je Lota ga. Gjungenacve kreacija, ki si jo zapomnimo.

Tako plaho vid beograjski dnevniki, ki prinašajo njene vedno nove slike. Med številnimi sopran beograjske opere je po ugledu, stalnosti in ga. Zlata Gjungenac prva in je po svojem repertoarju pramodna. Dela in poje mnogo, vendar je repertoar lepo razporejen, da se umetnica ne utrudi.

Uprava ji dovoljuje dopuste za gostovanja in koncerte, kadar je le mogoče. Dvakrat je pela koncertno s kralj. gardinim orkestrom; prvič pri slavnostnem sprejemu tujih delegacij na velikih armadnih manevrih, a drugič na koncertu za francoske bojevnike. Koncertov se je udeležila najelitnejša beograjska družba, diplomat-ski zbor, ministri in umetniki. Za »Margareto«, »Mimie«, »Manon« in drugimi partijami pride 8. t. m. na vrsto »Onjeline« s Tatjano, a 9. t. m. ima koncert v Kolarčevi dvorani ob spremljanju prof. dr. Mil. Milojeviča, dne 10. decembra koncertira v Novem Sadu, a 12. t. m. poje »Prodano nevesto«.

Oko 16. t. m. bomo imeli v Beogradu

Češki film za nas pravo odkritje

Slavnostni predstavi filma »Pater Vojtech« je prisostvoval tudi češkoslovaški konzul inž. Minovsky

Ljubljana, 2. decembra. Češki filmi so v Ljubljani prava redkost, čeprav se je izkazalo, da imajo pri nas popoln uspeh; omenimo naj le »Maryšo«, film, ki je žel prave triumfe zlasti med ženskim svetom in so si ga mnogi ogledali po večkrat. Češki filmi so našemu občinstvu pravo odkritje. Mnogi se še sicer vedno navdušujejo za plehke nemške filme, ki so si po vsebini, tendenci in »happy-endu« tako podobni, da jih pozabiš, čim stopiš iz kina. Zato so pa mnogi drugi ljudje pri nas spoznali veliko razliko med češkimi in nemškimi filmi; v češkem filmu so začutili življenjsko toplotu in elemente etike in estetike, medtem ko so v nemških filmih srečavali pozo, blaziranost in omedleno sentimentalnost. Tehnika pomeni pri filmu mnogo, toda sama na sebi brez estetskih in etičnih vrednot ne more ustvariti dobrega filma.

Češki film »Pater Vojtech«, ki je prišel na spored kina »Sloga« v ponedeljek — zvečer je bila slavnostna predstava, ki ji je prisostvoval č. konzul inž. S. Miňovský — ima značilne odlike čeških filmov. Režiser ni ustvarjal filma z razkošno opremo, velikimi sredstvi in komparzom; brez vsakega alepila, tako rekoč iz samega življenja je zajel film in ustvaril so ga v glavnem igralci. Filmski umetniki čeških in ruskih filmov ne nosijo pridevka »zvezde«, pridevka, ki ima dandanes že zloglasen pomen; ti igralci so samo umetniki, toda umetniki v pravem pomenu besede.

Kakor je bila vsebina »Maryše« nekoliko preveč razvlečena in ne vzorno oblikovno povzeta, tako je tudi »Pater Vojtech« bolj romantična kakor realistična zgodba (po romanu Jana Klecandě), toda igralsko in po režiji je krasno delo, ki ga prevečata prirodnost in iskrenost prave umetnine. Prav tako, kakor pri »Maryši«, vpliva pri »Pater Vojtechu« na gledalce igra pravih filmskih umetnikov; potegne jih s seboj v tok sodoživljanja V tem je skrivnost uspeha čeških filmov.

Kdor je videl »Maryšo«, ni mogel pozabiti ljfine Štepičkove ter jo je takoj prepoznal v »Pater Vojtechu«. Zdi se, da so v tem filmu prišlo še bolj do izraza odlike njene umetnosti, ki učinkuje z clementarno silo. Rolf Wanka, ki igra naslovno vlogo, je dostojen partner Štepičkove. Kdor si je ogledal ta film, mu bo razumljivo zakaj je bil »Pater Vojtech« odlikovan s prvo državno nagrado in še posebej na mednarodni razstavi v Benetkah.

Čehi so kritični proti svojim filmom, zato slabših filmov navadno ne pošiljajo v inozemstvo. Drže se načela, da je boljše malo, a dobro, kakor pa mnogo, a slabo. Kljub temu pa mislimo, da bi bilo umestno, če bi prihajalo k nam več čeških filmov, ne le po eden ali dva v sezoni. Ugled češkega filma ne bo škodovalo, če ne bodo vsi filmi izvrstni; še vedno je boljše, če gledamo namesto slabih nemških filmov slabe češke filme. V kulturnem pogledu smo k Nemcem dovolj — da ne rečemo: preveč — orientirani, kar velja tudi za filme, zlasti še, ker je v nemških filmih več propagande kakor kulture in več omedlenosti za pomenjevanje ljudi kakor resnične umetnosti. Duh čeških filmov nam je bližji od duha nemških, da o jeziku samem niti ne govorimo. Ni potrebno, da bi se še posebej

premiero R. Straussovega »Kavalerja z rožic«. Naslovno partijo bo pela ga. Zlata G. G., a marialsko nekajkrat tudi naša in neposabna ga. Zdenka Žilavá. Po božiču upriscor opera »Traviata« v novi režiji in novi inasomaciji z Zlato G. G.

Vse to pač dokazuje, da je delokrog in ugled bivše ljubljanske primadone v Beogradu resnično velik. Kakšen je njen uspeh, naj vam pove še mala epizoda.

Na noko predstavo »Faust« je prišel tudi gospod ministrski predsednik dr. Stojadinović. Med predstavo je naročil gosp. upravniku, naj ga. Zlata v garderobi izreče njegove čestitke k uspehu. Naslednji dan pa ji je poslal v starinski srebrni vazi sok-pak s svojo vizitko.

Gospo Zlato je torej prav dobro v Beogradu; publika jo ima zelo, zelo rada in žanje na odru še več aplavza kakor v Ljubljani, upravnik in operni ravnatelj sta je vesela in to tudi pokazujeta in dokazujeta....

Vendar ga. Zlata ni nezvesta ter se s radostjo in toplim čustvom spominja ljubljanske občestva, ki mu je hvaležna za vse izraze ljubezni in simpatij. Z upravo ljublj. opere se je pogodila za dva večera na mesec. Torej se je nadejala za december gostovanje v dveh ulogah.

iv. K.

slicevali na slovanstvo in slovanstvo vsajemnost. Tudi Slovenec, ki si ogleda češki film prvič in ki ne zna češko, spozna, da mu Čeh govori tudi s filmskega platna neposrednejše in toplejše kakor Nemec. Slovanstvo je kljub vsemu nekaj konkretnega, življenjskega in ne zgolj abstraktno poj-m. To je bilo potrebno zapisati tudi ob tej priliki.

Zanimiva higienska razstava

Ljubljana, 2. decembra. Tiho, neopaženo je neumoma Zveza gospodinjstev priredila posebno higiensko razstavo, kakršne še ni bilo pri nas. Toda o tej razstavi ne pišemo zato, ker je posebnost, temveč, ker je potrebna in ker je bila prirejena z velikimi žrtvami in s plemenitim namenom. Nedvomno ni pri nas zasebne organizacije, ki bi si v tolikani meri kakor ZG prizadevala koristiti splošnosti, ne da bi od nje kaj pričakovala. Prirejanje takšnih razstav, ki služijo kulturni meščanske hiše in propagandi za uveljavljanje zdravstvenih načel, bi spadalo skoraj bolj v delokrog javnih ustanov; če pa je bila prirejena organizacija, ki se zavzema za interese gospodinjstev kot stanu in za dobrobit družine, ji moramo to šteti posebej v dobro. Primerno pa je pripomniti, da Zveza gospodinjstev ne hlata po priznanju javnosti; njeno delo je preveč resno. Vendar bi pa bilo treba naglasiti ob tej priliki, da bi stanovska organizacija gospodinjstev smela upravičeno pričakovati vsaj objektivnosti — od vseh in vsakogar. Vemo, da njeno delo nekateri nalašč prezirajo zgolj iz pristranskega nestrpnosti.

Razstava, ki se je začela v ponedeljek in ki bo trajala do 8. t. m., je prirejena v društvenih prostorih Zveze gospodinjstev. Prireditelje so imele namen seznaniti gospodinjce z osnovnimi zdravstvenimi načeli, ki jih morajo poznati, ki je družina zdrava, še bolj pa, ko je v nji bolnik. Razstava je za ta namen najbolje sredstvo, ker lahko najbolj nazorno in neposredno vpliva, mnogo bolj kakor pisana zdravstvena navodila in še celo bolj kakor film.

Prostora za razstavo ni mnogo, tri sobe, toda v nji je prikazano v glavnem vse, kar so prireditelje nameravale prikazati. V prvi sobi je razen propagandnega gradiva za boj proti jetiki prikazano v dveh kojah, kako naj bo opremljena bolnišniška soba; v prvi sobi soba za bolnika, ki mora bolj sedeti, odnosno sloneti kakor ležati (n. pr. pri srčnih boleznih), v drugi pa soba jetičnega bolnika, ki mora biti izoliran od svoje okolice. Oprema sobe lahko služi kot vzor tudi za bolnike z drugimi nalezljivimi boleznimi. Posebnost je blazina za električno ogrevanje. V prvi sobi je stol, ki služi bolniku ponosni namestu posode, podnevi je pa s premakljivo sedežno desko skrita njegova posebnost.

V drugi sobi so razstavljene vse higien-ske potrebščine, ki so več ali manj vedno potrebne v hiši; vidite vzorno domačo lekarno, domača zdravila, antiseptična sredstva, higiensko domačo obutev, sredstva za uničevanje mrčesa, grelne blazine, pasove, stenske itd. Prireditelje so imele silno mnogo dela, da so zbrale vse to gradivo,

denarja, dokler bi se ne prepričal, da je Diana tu, tako previden sem že bil. S kretnjami sem pojasnil starcu svojo željo. Zarezal se je in odgrnil zastor. V izbo je stopila »ona« med dvema falotoma z dolgimi noži za pasom. Kriknila je in se mi vrgla na prsi, jaz sem bil pa ves srečen, da sem jo rešil in osvobodil. Stisnil sem odkupnino v uma zano starčevu roko, potem so pa nama obema zavezali oči. Mehka roka je pri-jela mojo, moška roka moje ramo in precej dolgo so naju vodili po kotanjastem tlaku križem krazem. Kar je roka izpustila moje ramo; snel sem rutico z oči in spoznal, da pripada roka, ki sem jo smatral za Dianino, Arabcu in da se je ta roka naglo umaknila ter izginila za najbližjim vogalom. Potegnjen za nos še enkrat, potegnjen po tej tolpi, sem kar besnel od jeze. Mislim sem namreč, da so mi Dianu zopet ukradli, da bi jo prodali ali odvedli bogve kam. Ves besen sem odhitel na policijo. Tam mi je pa pokazal komisar brzojavko, glasečo se:

»Diana B. znana sleparica in pustolovka. Tudi tu se ji je posrečil trik z ugrabitvijo. Policijska stanica v Aleksandriji«.

Polkovnik Manners je obmolknil, si znova nabasal pipo in vstal.

— Ukoro mojega predstoinika in tri dni domačega zapore, ki sem ga dobil za svoj zakasneli povratek v službo, sta me nekoliko iztreznila. Toda razumeli boste zdaj, mladi mož, da nimam več smisla za pustolovščine na potovanju.

ki je smiselno ter pregledno rasvrščeno. V zadnji sobi je vzorna oprema oboe porodnice. Razstavljeno so vsi potrebni higienski predmeti in perilo. Posebej je treba opozoriti na zelo praktično delno složljivo otroško posteljo. Kakor v drugih sobah so tudi tu napisali s najpotrebnejšimi zdravstvenimi navodili.

Ne nameravamo pisati strokovne ocene razstave, dolani smo pa opozoriti javnost, zlasti gospodinjce, na izredno poučno razstavo. Dosej je bilo mnogo premalo zanimanja za njo in velika škoda bi bila, če bi ostalo postrvovno delo prirediteljic brez koristi.

Podpora na listke

Ljubljana, 2. decembra. V letih krize so nekatere občine uvedle prodajo listkov kot nakaznico za podporo nezaposlenim in drugim beračim. Občani so radi kupovali listke in jih delili proslilcem namestu denarja, zlasti še, ker so vedeli, da na občini ne zamenjajo listkov za donar komurkoli, kdor bi se posvetil predvsem zbiranju teh nakaznic za podporo. Vendar sistem izplačevanja podpor na listke ni bil dovolj razširen in ljudi, ki odpravljajo berače s drobižem ali brez vega, je mnogo več kakor onih, ki dele listke. Sistem listkov je še kljub vsemu v veljavi. V tem je nekaj nelogičnega kakor pač v vseh sistemih beračenja. Beračenje je namreč prepuščeno.

Seveda ne bi mogel nihče odpraviti beračenja s samimi prepovedmi in kaznimi. Morda bodo celo prej odpravili tatvine kakor beračenje; ko človeku ne preostane nič drugega kakor smrt, kraja ali beračenje, se navadno odloči, da pojde beračit. Zapor tedaj ni več najhujše.

Nedavno me je prošil za nasvet nezaposleni sezonski delavec. Oženjen je in do-kljer je delal, sta se z ženo za silo prebi-jala skozi življenje. Potem je nastopila sezonska nezaposlenost. Treba bi bilo plačati stanovanje. On ni naš občan in mu občina ne daje podpore. V domovinski občini nima več nikogar. Dela na zimo ne more dobiti. Kaj bi mu svetoval? Če ne plača stanovanja, ga bo gospodar postavil na cesto. Pozimi je boljše, da je človek lačen, kakor če je brez strehe. Drugače izhoda ni bilo, kakor da je žena začela beračiti. On se ni mogel odločiti za to žalostno pot. Zbirala je listke, da bi za nje dobila podporo. Beračenje je pa prepuščeno, prodaja listkov ne. Ženo so zapeli. Kaj bi mu svetoval? Ali bi morda lahko to napisal?

Lahko napišem, toda s tem se ne bi nič spremenilo. Ljudje bodo beračili in se skrivali pred policijo. Med njimi bodo mnogi resnični reveži, ki si ne morejo pomagati drugače. Nekatere bodo oblasti izganjale v »domovinske« občine. Od tam bodo iz-ganjeni zopet skrivaj prihajali v mesto. Nič se ne bo spremenilo. Ljudje bodo vedno beračili, dokler bo pač uveden sistem beračenja; sistema pa ne moreš odpraviti a prepovedjo.

Roparski napad v Kranju

Kranj, 1. decembra. V Kranju je bil v ponedeljek tržni dan. Čeprav bo Miklavžev sejem šele prihodnji ponedeljek, vendar se je ob blizu in daleč zbralo polno ljudi. Med sejmari je bil tudi Hafner Valentin, 33letni posestnik iz lesni trgovci iz Binkla pri Škofiji Loidi. Z dvema tovarišema je Hafner prišel zvečer v hotel »Unions«, kjer je kmalu našel družbo treh neznancev. Skupaj so popili par litrov vina. Eden izmed neznancev, nekd delavec iz Nalida, je opazil, da ima Hafner precej denarja seboj in je sam pri sebi zasnoval zviti roparski napad na Hafnerja. Pregovorili ga je, naj gre z njim do hotela »Stare poste« kjer ima on shranjen avtomobil, s katerim ga bo odpeljal domov. Hafner je odšel z njim po Jelenovo klanici. Tu pa je zvečer tonil in precej pripravnemu mestu za napad, dasiravno je oosta močno frekventirana.

Ko sta Hafner in neznanec prišla v srednjo klanico, je slednji v naglici izvršil svoj načrt. V okritju noči in temo je napadel Hafnerja z nožem in mu zadal po glavi in obrazu devet ran. Obtemu mu je odvzel vse denar v znesku 6000 din in pobegnil. Hafnerja so pozneje našli v eni v kavi in ga odvedli k zdravniku dr. Novoselskemu, ki mu je zašil in obvezal rane, nekar so ranjenca z rešilnim avtomobilom odpeljali domov v Binkel, kjer se zdravi v domači sobi.

Napadalec je srečno ušel in še ves včer pil po kranjskih gostilnah. V stvari je takoj intervenirala kranjska policija, ki je napadalecova tovariša izsledila in zape-lja. Pri zaslišanju se je izkazalo, da sta oba nedolžna, da pri napadu nista sodelovala. Pač pa sta izdala ime svojega tovarisa, ki je bil dozdavnji napadalec na Hafnerja. Obtožbino zanj je bilo dejstvo, da je skupaj s Hafnerjem odšel iz »Unio-na«. Snoči so se orožniki odpeljali z avtomobilom na dom osumljenca v Nalida in ga aretirali. Sedel je brezskrbno doma, misleč najbrže, da ga orožniki ne zasledu-jejo. V Kranju na orožniški postaji je bil takoj zaslišan in je svoj zločin priznal. Od zneska 6000 din so našli pri njem le 1000 din. Po preiskavi ga bodo iz policijskih zaporov odvedli v zaporo srednjega sodišča.

Iz Maribora

Bela kuga. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil 41 letno Ivano Toplerjevo iz okolice Prevalja na 3 mesece in 20 dni strogega zapore, ker je meseca maja leta 1936 dvema skupščina povzročila umetni eplav.

Nov grob. V Kaizerjevi ulici 16 je v tork zvečer nenadoma umrl, zadet od kapi 50-letni Aleksander Rosenfeld prokurist. Pokojni je bil v weh krogih našega mesta zelo priljubljen. Pomoči mu je nenadoma postalo slabo in je kmalu izdihnil. Blag mu epomim, prizadetim svojcem naše sožalje! V splošni bolnišnici je podlegel poškodbam 26-letni posestnik Jamernik Domnik iz Jarenice, ki se je pred dnevi na lov na jere-bice ponesrečil z lovsko puško.

PO SVATBI

Stric Karel se je oženil. Mali Tonček je smel biti na svatbi. Po gostiji je vprašal strica:

— Striček, ali imate tudi vi že otroke?

— Ne, otroci pridejo šele po svatbi.

— Dobro, torej pridem zopet jutri vpra-

KINO IDEAL

Monumentalni film iz življenja slovi-
lega slikarja, ki ga v filmu predstavlja

Charles Laughton

nepozabni »Henrik VIII.«

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri

Rembrandt

Senzacija! Premiera!

DNEVNE VESTI

Vsem našim naročnikom smo v današnji številki priložili polnoizdane. Prav posebno prošnjo tiste, ki nimajo pravnomočne naročnine, da nam jo čim prej nakazujejo, ker jim bomo morali sicer še pred božičnimi prazniki list žal ustaviti. Priporočamo naš list tudi svojim prijateljem in znancem, saj je mesečna naročnina samo 12 din!

Naše naročnike opozarjamo na današnji oglas založbe »Cesta« v Ljubljani, Knaflova ulica 5. Kot prva knjiga je izšla D. Ravljenova zbirka »Zgodbe brez groze«, ki veča broširana 10 din, vezana pa 15 din. Denar za knjigo lahko nakazate skupaj z naročnino na »Slovenski Narod«, kar pa seveda morate na drugi strani polnoizdane sporočiti.

Visoko odlikovanje ministrov ter pred sednjo senato in narodne skupščine. Na predlog ministrskega sveta in zunanjega ministra so bili odlikovani z redom Karagorgjeve zvezde III. stopnje prometni minister dr. Mehmed Spaho in vojni minister general I. stopnje minister javnih del Dobri-voja Stojčević, z redom sv. Save I. stopnje pa minister brez portfelja dr. Niko Novaković, minister za telesno vzgojo naroda dr. Vekoslav Miletic, poštni minister Vojko Čvrkic in prosvetni minister Dimitrije Magarašević, z redom Karagorgjeve zvezde IV. stopnje sta pa odlikovana predsednik senata dr. Železnik Marjančič in predsednik narodne skupščine Stjepan Čirč.

Odlikovanje novinarjev. Na predlog ministrskega sveta in zunanjega ministra so bili odlikovani z redom Jugoslovske krone III. stopnje predsednik upravnega odbora Agencije Avale Stjepan Kobasica, z redom sv. Save V. stopnje pa šef adm. delovnega oddelka »Samouprave« Milutin Stanojević, novinarji iz Beograda Ljubomir Lazović, Dušan Janković, Rifad Džinić ter Krsta Tačević ter Evgen Mautner.

KINO SLOGA

TEL. 27-30

Eden izmed najlepših češkoslovaških filmov

PATER VOJTEH

po romanu Jana Klecandea

V glavnih vlogah: Rolf Wanka, Jirina Štepaničkova, I. A. Struna, Jaroslav Mervan

MATICA

TEL. 21-24

Najvišja fronta svetovne vojne v dokumentarnem vefilmu

DOLOMITI V PLAMENU

KINO UNION

Danes zadnjikrat! Danes zadnjikrat!

Film prekrasnih prirodnih slik

SAMOSTANSKI LOVEC

po znamenitem romanu Ludvika Ganghoferja, pisatelja znanega dela »Grad Hubertus«

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Amnestija za prestopke po tiskovnem zakonu. Na predlog pravosodnega ministra so kraljevi namestniki odredili splošno amnestijo v naslednjih mejah: za vse prestopke po zakonu o tisku, storjene do dneva tega ukaza, ne glede na to, ali je sodno postopanje že uvedeno ali še ne, odnosno, ali je že izrečena sodba in ali je pravomočna ali ne. Pri tej amnestiji pa ostanejo v vseh primerih neokrajane pravice države in zasebnikov na povračilo škode. Pravosodni minister bo odločal o vseh spornih vprašanjih, kjer ne bo jasno, kako naj se uveljavlja ta ukaz.

Avstrijsko-jugoslovenska zunanja trgovina. Po avstrijskih podatkih je znašal avstrijski uvoz iz Jugoslavije v oktobru 10,9 milijonov šilingov, lani v oktobru pa samo 7,000.000. V prvih 10 mesecih tekočega leta je znašal 93,8 milijonov, lani v istem času pa 58,6 milijonov. Izvoz iz Jugoslavije je znašal v oktobru 7,1, lani v oktobru pa 4,5 milijonov šilingov, izvoz v prvih 10 mesecih tekočega leta 55,000.000, lani v istem času pa 39,3 milijone. Jugoslovija je glede uvoza v Avstrijo na četrtem mestu, za Nemčijo, Češkoslovaško in Madžarsko, glede izvoza pa na 5. mestu za Nemčijo, Italijo, Madžarsko in Češkoslovaško.

Danes je še čas ob 20. uri, jutri bo prepozno! Francoski vefilm **KLUB LJUBIMKI** in nemški vefilm **KUR-TIZANA**. — Od jutri dalje poje slavni Jan Klepura **POD SREČNO ZVEZDO**

KINO MOSTE

Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 96. z dne 30. novembra objavlja ukaz o preimenovanju občine Sedražjevo v občino Polje ob Sotli, uredba, s katero se predpisuje dovolitev za speditorske (odpravnice) obrtne, za obrtne za posredovanje v trgovskih poslih (agente) in za trgovska zastopništva, pravilnik o disciplinskem postopku in kaznih za kaznivna dejanja uslužbenec vodnih zadrug, ratifikacijo ženevske konvencije za zboljšanje usode ranjenec in bolnikov v vojskah za vojne, po republiki Češkoslovaški, ratifikacijo konvencije o postopanju za vojni ujetniki, s priloženo konvencijo, po republiki Češkoslovaški, podaljšavo pogodbe s Francijo z dne 11. novembra 1927, podaljšavo trgovskega in kompenzacijskega sporazuma z Grčijo s razne objave iz »Službenih Novin«.

Iz Ljubljane

—lj Artillerijski general Popadić odhaja. Jutri odide na svoje novo službeno mesto v artillerijski general g. Popadić. G. general si je med svojimi bivanjem v Ljubljani pridobil splošne simpatije in je navezal tesne stike z različnimi organizacijami in društvi, zlasti je bil pa v priskrbi odnosnih s sokolstvom. Zato bodo g. generala pogrešali vsi, ki ga poznajo. Želimo mu na njegovem novem službenem mestu mnogo uspeha!

—lj Pogreb dr. Ivana Höglerja. Kako je Ljubljana cenila in spoštovala tega priljubljenega zdravnika, je pokazal včeraj njegov pogreb. Prad nrtvašnico Leončiča na Stari poti se je okrog 14. zbrala ogromna množica pogrebcev, med njimi mnogi odlični predstavniki našega javnega življenja. Ko so duhovniki opravili cerkvene obrede, se je ob 14.30. začel pomikati dolg žalni sprevod proti Sv. Križu. V sprevodu so nosili mnogo kranjskih vencev. Za vozom s krsto so stopali užalosteni sinovi, od katerih je eden primarji dujaške klinike, drugi odvratnik, tretji pa direktor konservatorija na Dunaju. V sprevodu so korakali številni zdravniki kot članovski tovariši s predsednikom Zdravniške zbornice dr. Maršolom na čelu, lekarnarji s predsednikom mr. ph. Leustelom na čelu, podžupan dr. Ravnihar, predstavnik Trgovske bolniške blagajne, delavstva in uradništva Tobačne tovarne in drugi. Spreved je krenil na pokopališče, kjer se je ob odprtem grobu v toplih besedah poslovil od pokojnika dr. Martin Malcen, slavec ga kot vzornega zdravnika in plemenitega moža. Naj v miru počiva!

—lj Prof. Ivan Bele umrl. V visoki starosti 84 let je smrt ob 18. umrl upok. profesor Ivan Bele. Pokojni je absolviran gimnazijo in učiteljske in je bil najprej dolga leta učitelj za slovenščino in nemščino na Ledinu. Pozneje je poučeval tudi francoščino in je bil več let na znani Mahrovi štoli, a med svetovno vojno leta 1915 je prišel kot suplent na bivšo realko, kjer je poučeval francoščino. Na realki je ostal do leta 1924, ko so ga upokojili. Prof. Bele je bil izvrsten pedagog, ki ni samo suhoparno poučeval, temveč je znal med poukom vedno vplesti kako zanimivo anekdoto bodisi iz svojega življenja ali kak svetovni dogodek. Starejši dijaki so imeli radi tega originalnega moža, ki je tudi rad pripovedoval, kako je treba živeti in kako se je treba knajpati, da si ohrani človek zdravje in doseže visoko starost. Pokojni je bil tudi častni meščan ljubljanski. Zapustil je več otrok. Pogreb bo jutri ob 14. iz hiše žalosti Loničarska steza 8. na pokopališče k Sv. Križu. Blag mu spomin, ugledni rodni naši iskreno sožalje!

—lj Predavanje Prirodoslovnega društva. V torek 7. decembra 1937 predava g. univ. doc. dr. Albin Seliskar: »Ob 150-letnici rojstva J. V. Purkyně«. Ker je to sicer skromna toda edina prireditve, s katero se Slovenec oddolži spominu velikega sina bratskega češkoslovaškega naroda znamenitega fiziologa Purkyněja, je želeli, da v čim večjem številu dosejemo poslušalce, da znamo ceniti njegove zasluge za znanost in s tem seveda tudi zasluge češkega naroda, katerega zaveden sin je bil. Predavanje se prične ob 18.15 in sicer v mineraloški predavalnici univerze.

—lj Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov pri sekciji JUJ v Ljubljani. Brezposelni učiteljski abiturienti priredijo pol pokroviteljskim JUJ sekcije za dravsko habnovino drevi ob 30. v dvorani Delavske zbornice akademijo. Program obsega: pevski oktet, godalni kvartet, solo točke, recitacije in dramski prizor. Ker je čisti dobiček namenjen za podporo brezposelnim učiteljem in učiteljicam, isti upajo in želijo, da bi celotno občinstvo v čim večjem številu posetilo njihovo prireditev. Predpogleda vstopne Učiteljske tiketne in 1 uro pred pričetkom akademije pri blagajni Delavske zbornice.

—lj Slab začetek drsnice sezone. Naša napoved, da bo Ilirija, čim odprti drsalnice, pregnala mraz, se je izpolnila. Ze v torek je prevladoval jug, a ponoči je spet zmrazilo in včeraj dopoldne so se na Iliriji že drsali. Led je bil zelo dober, žal pa samo dopoldne. Popoldne je mraz popustil tako, da so morali drsalcišče zopet zapreti.

—lj O 25-letnici balkanske vojne v društvu »Sotica« bo v soboto 4. 12. ob 19. zvečer predaval g. dr. Vinko Šarabon v salonu pri »Levu«. Predavatelj vas bo povedal 25 let nazaj do onih dni, ko se je osnovala balkanska zveza in so naši slovenski bratje prišli za orožje ter izvojevali v borbi proti Turkom svojim sobratom svobodo, ki jim jo je Evropa že toliko časa obetala. Obilje je bilo vedno dosti, izpolnitve nikoli. Pred 25 leti so začeli južni Slovani, da je najbolje, če si bratsko pomagajo in se ne zanašajo na druge. Predavanje bo izpolnjevalo okoli 80 skript. slik, na katerih bomo videli posamezna bojišča armade, vojskovedje, grozote vojne itd. Vabljeni vsi. Vstop vsem prost.

—lj Udrženje žel. uradnikov-oblastna uprava Ljubljana priredi v petek dne 3. t. m. v bančni prostorih ljubljanskega dvora. Kolodvorska ulica, skriptično predavanje o »Bratih Subičih«, predava prof. Mirko Subič, predavatelj spremlja skriptične slike. Vabljeni vsi, ki se zanimajo za znamenita dela teh umetnikov, vstopnina ni! Začetek ob 20. uri.

—lj Udrženje četnikov pododori v Ljubljani priredi javno predavanje 3. t. m. ob 20. zvečer v dvorani »restavracije pri Levu« na Gosposvetski cesti št. 10. G. predavatelj Jurij Osovnik Tone nam bo predaval o revolucionarnem pokretu v jugoslovenski zgodovini. Na to nacionalno predavanje vabimo vse nacionalno žutče Slovence, moške in ženske, posebno pa one, ki so bili pri narodni straži ali kot dobrovoljci pri razpadu Avstrije.

—lj Miklavževanje s obdaritvijo dece pri Sokolu I. bo v nedeljo 5. t. m. ob pol 16. uri v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru. Na programu je lep spored novih točk, s katerimi bodo malčki kakor tudi stariji lahko zadovoljni. Rezervirajte si to popoldne za miklavževanje na Taboru.

—lj Miklavž pride letos tudi k šentja-kobomam in sicer k sobotni in nedeljski predstavi Kranjčevega »Skednja«. Miklavž je sporečil upravi odra, da bo obda-oval izključno je odrasle, zato otrokom vstop ne bo dovoljen. Vstopnina občajna za predstavo, sprejemanje daril brezplačno v soboto in nedeljo od 15. ure dalje v Mestnem domu.

—lj Udrženje jugoslovenskih inženjerov in arhitektov-ekcija Ljubljana priredi drevi ob 20. v mali filharmonični dvorani predavanje »Uporaba elektrike v stanovanjih«. Predava inž. Jožef Ulreich, ki bo s pomočjo številnih skriptičnih slik in filma prikazal sodobnost in gospodarnost elektrike v

KINO UNION

JUTRI PREMIERA izredno lepega in napetega kriminalnega filma

V zaščiti teme

(Schloss Vogelöd)

glavnih vlogah: Hans Stüwe, Carola Höhn, Hans Schletow in mali Peter Boese

vseh panogah vsakdanje, predvsem pa stanovanjske uporabe. Vabljeni so štani in vsi, ki se zanimajo. Vstopnina ni.

—lj Nocoj, četrtek, predavanje »Težko vagojilivi otroci« na šentjakovski štoli. Predava Angela Vode. Priďte!

—lj Društvo »Tabor«. Drevi ob 20.30. bo redni članski sestanek. Predaval bo g. dr. Lavo Čermelj o emigraciji ob obletnici zadržanja. Vabimo članstvo in prijatelje, da se udeležijo sestanka, v čim večjem številu.

—lj Trije vagoni skočili s tira. V torek okrog 21. se je na gorenjskem kolodvoru pripetila nenavadna nesreča. Z Gorenjskega je pripeljal tovorni vlak in vozil je s šišerskega kolodvora proti glavnemu. Nenadoma je pa en vagon skočil s tira in potegnil še dva druga za seboj. Vsi trije so se prevrnili in eden se je močno razbil. Zaradi te nesreče je seveda nekoliko trpel promet, vendar je tehnično osebje že do polnoči vagon odstranilo in progo popravilo, da je bil promet neoviran. Škoda je precejšnja, ker se je pokvarilo tudi nekaj

blaga. Železniška direkcija je uvedla preiskavo, da dožene vzrok nesreče.

—lj Vlom v Drž. osr. zavod za ženske obrt. V torekovi številki smo poročali o vlovu v prostore Državnega osrednjega zavoda za ženske domače obrt. K poročilu pripominjamo, da vlovna ni opazila postrožica zavoda, temveč uradni sluga g. Vinko Furkani, ki prihaja v urad že zgodaj jutraj, da zakuri peč. On je prvi opazil vlov in je takoj telefonično obvestil policojo in nato še ravnanja zavoda g. Radača.

—lj Tartinna na železnici. Z nure železniške proge na Ljubljanskem polju, ki je svoj čas služila vojaškim svrtam, so neznanci že delj časa odnašali tračnice, na kar je bila šele sedaj opozorjena policija. Predstava je ugotovila, da je bilo ukradenih nad 300 m tračnic v vrednosti okrog 2000 din. Policija je krivce izsledila in našla več kosov tračnic na dvorišču nekake posestnice poleg pokopališča pri Sv. Križu. Vojaška uprava, ki je lastnica ukradenih tračnic, je izročila zadevo sodišču.

Sportniki so proslavili 1. december

Pri teku zedinjenja sta zmagala Kotnik (Ilirija) in Krevs (Primorje) — Poraza Maribora in Zagreba v medmestnih tekmah

Ljubljana, 2. decembra. Sportniki so včeraj prav slovesno proslavili praznik narodnega zedinjenja. Na sporedu so bile številne prireditve. V opoldanskih urah je bil v Ljubljani tradicionalni »Tek zedinjenja«, popoldne pa je bila medmestna nogometna tekma Ljubljana — Maribor. Tudi v ostalih krajih Jugoslavije so bile večje prireditve, prevladovala so pa nogometne tekme.

Tek zedinjenja

V Ljubljani je postala tradicija, da proslavi sportniki praznik zedinjenja s tekmo skozi mesto. Tako imamo že deseto leto tek zedinjenja, ki ga na 1. december prireja ASK Primorje. Včerajšnja prireditev je bila zelo dobro obiskana in so se teka razen ljubljancem udeležili tudi številni tekmovalci iz drugih krajev. Zanimanje občinstva je bilo ogromno, zlasti pa na Aleksandrovi cesti, kjer je bil start in cilj. Tu so se zbrali tudi oficijelni zastopniki oblasti in smo med drugimi opazili zastopnika divizionarja, njegovega pomočnika generala Dodiča, dalje komandanta kamniške smodnišnice generala Kovačiča, predsednika občine je zastopal obč. s. stavbnik Miroslav Zupan itd. Policija je postrebela, da je šla prireditve v redu in nemoteno.

Točno ob 11.30 je starter odpustil tekmovalce, skupno 40. Peštra skupina raznobirnih dresov je odhitela izpred Narodnega doma in kmalu zgnila za ovinkom. Ni še minulo 10 minut, ko se je pokazal pred pošto prvi tekač, ki jo je v ostrem finishu, z ogromnim naskokom pred ostalimi, ubral proti cilju. Bil je to favorit na kratki progi, Ilirijan Kotnik, ki je že tretje leto zaporedoma sigurno odpravil vso konkurenco. Po polminutnem presledku mu je sledil drugi, Novomeščan Vovk, temu Srakar od zagrebške Concordije in še ostali. Med prvimi in zadnjimi je bila razlika dobre 3 minute.

V skupni oceni so se klasificirali na krajši progi (2700): 1. Kotnik (Ilirija) 9:40.1, 2. Vovk (Elan) 10:05.4, 3. Srakar Franc (Concordija) 10:17, 4. Kočar (Primorje) 10:19, 5. Steiner (Sokol Sevnica) 10:24, 6. Končan (Jugoslavija Celje) 10:30 itd. Tekmovalci so bili razdeljeni na posamezne kategorije in je pri vojakih zmagal Hlebše (3. plan. bat.) v 10:57, pri Sokolih Steiner (Sevnica) v 10:24, pri neverificiranih do letnika 1916 Benedik (Savica) v 10:52, pri neverificiranih do letnika 1916—18 Vovk (Elan) v 10:05.4, pri neverificiranih letnika 1919—22 Zogajnar (Korotan) v 11:05, pri juniorjih letnika 1919—22 Kočar (Primorje) v 10:19, pri juniorjih letnika 1922—24 Jernejc (Primorje) v 12:13, pri seniorjih neplasiranih preko 800 m Bertič (Primorje) v 10:37, pri seniorjih plasiranih preko 800 m pa Kolnik (Ilirija) v 9:40.1. Slednji je prejel v trajno last prehodni pokal.

Tudi na daljši progi, ki je vodila čez Grad, so zmagali favoriti. Prva trojica je znatno prekašala sotočevalce in se je kmalu odrgala. V splošnem pa so bili povprečni rezultati boljši kakor druga leta in konkurenca precej izenačena. Vrstni red v skupni oceni: 1. Krevs (Primorje) 17:51.6, 2. Brucan (Ilirija) 18:00.8, 3. Flas (Hask Zagreb) 18:04.6, 4. Perc (Primorje) 18:28, 5. Starman (Primorje) 18:57, 6. Bloch (Makabi Zagreb) 19:25 itd. Poslednji je prišel na cilj Berlot (Planina) v 22:35. Po kategorijah so se plasirali: pri vojakih 1. Marković (3. plan. bat.) 20:47, pri neverificira-

nih Berlot (Planina) 22:35, pri seniorjih 1. Krevs (Primorje) 17:51.6.

Popoldne ob 16. je sledila v dvorani hotela Metropol razdelitev nagrad in so se o tej priliki navzoči vpisali v posebno spominsko knjigo.

Nogometni spored

Tudi nogometaši so proslavili 1. december s prav zanimivimi prireditvami. V Ljubljani smo imeli medmestno tekmo Ljubljana — Maribor, ki je privabila na igrišče Primorja precejšnje število gledalcev. Domačo enajsterico je zastopalo kompletno ligno moštvo Ljubljane, Mariborčani pa so sestavili svojo reprezentanco iz zastopnikov treh najmočnejših klubov in sicer je dal Maribor 5 igralcev, Železnikar 4, Rapid 2. Takoj v začetku se je pokazalo, da je ljubljanska enajsterica homogenejša in je v prvem polčasu ves čas prevladovala ter dosegla 3 gole. Po odmoru so Mariborčani po zaslugi namornega srednjega krilca Kirbiša svoje vrste uredili in predstavili enakovrednega nasprotnika. Igra je valovila v menjajočih se napadih in sta oba vratarja imela obilo posla. V tem delu je Ljubljana dosegla še 5 golov, Maribor pa 3 in je bil končni rezultat 8 : 3 za Ljubljano. Sodil je g. Macconati z nekoliko napakami v obojestransko škodo.

V Beogradu sta se srečali reprezentanci Beograda in Zagreba. Ugodno vreme je privabilo na igrišče okoli 8000 gledalcev. Beograd je nastopil v postavi Spasić, Ivković, Andjelković, Lechner, Vojnović, Knežević, Tirančić, Marjanović, Valjarević, Petrović in Zečević, Zagreb pa so zastopali Urč, Hügl, Časarec, Pajević, Jazbinšek, Kokotović, Duković, Hitrec, Lesnik, Antolčević in Pleše. Prvi gol je zabil Beograd po Valjareviću iz očitnega off-sidea, vendar ga je sodnik priznal. Po odmoru je Zečević zvisal na 2 : 0, na kar je sodnik izključil Lesnika in je Zagreb igral le z desetimi igralci. Sodnik je sicer dovolil Lesniku ponovni nastop, igra pa je medtem že postala surova. Beogradčanom je uspel malo pred koncem še tretji gol, s čimer je bil postavljen rezultat. Sodnik Popović je bil zelo slab.

V Zagrebu je druga garnitura zagrebške reprezentance sigurno premagala sušaško reprezentanco 10 : 3 (3 : 2), v predtekmi pa tretja garnitura Zagreba reprezentanco Siska 4 : 1 (3 : 0).

Največje zanimanje je vladalo za meddržavno tekmo v Londonu med Anglijo in Češkoslovaško. Tekma je bila odigrana na igrišču Tottenhama ob navzočnosti 40.000 gledalcev. Prvi gol so dali Angleži v 10. min., vendar so Čehi že po dveh minutah izenačili. Sledila je izenačena igra in po Angležih 2 : 1 ter kmalu zatein 3 : 1. Tik pred odmorom so gosti znižali na 3 : 2. V drugem polčasu so Angleži v 11. min. zvisali na 4 : 2, nato pa so Češkoslovaki v silajnem finishu izenačili. 7 minut pred koncem so domači dosegli zmagonosni gol. Rezultat 5 : 4 za Anglijo je za Češkoslovaško nad vse časten. Junak dneva je bil njihov vratar Planička, zelo dober pa je bil tudi branilec Daucik. Pri Angležih sta se odikoval obe krili in leva zveza. Tekmo je izvrstno sodil Belgijec Langenus.

SPORT

— SK Ilirija: Danes ob 18. uri seetanek amaterske sekcije v klubovem lokalu, ob 19. pa seja sekcijske uprave.

Umri je naš dobi oče in soprog v 85. letu starosti dne 1. decembra ob pol 18. uri, gospod

prof. Ivan Belè

dolgoletni učitelj na Ledinu, profesor na Mahrovi trg. štoli in državni realni, Officier d'Academie ter meščan ljubljanski

Pogreb bo iz hiše žalosti, Loničarska steza 8, v petek, 3. decembra, ob 14. uri.

LJUBLJANA, dne 2. decembra 1937.

ZALUJOČI OSTALI

Astrologi o decembru

V zmirljivih dogodkih v začetku meseca — Pomirljivo in optimistično razpoloženje ob prehodu v novo leto

Ljubljana, 2. decembra. »Konec dober, vse dobro!« bi lahko rekli, ako bodo držale napovedi astrologov za december. Leto 1937 se konča z izredno dobrim aspektom med Soncem in Uranom dne 31. decembra. Po 12 mesecih, ki so se vrteli v teku leta s pestrimi, a tudi večina s slabimi in nesrečnimi dogodki, se konča leto s srečnim koncem, kakor ameriški »happy end« filmi.

Vladar 1. 1937 je bil Saturn, kateremu pravijo astrologi »vedika nesreče«, ker prinese v splošnem nesrečo in smrt, a poveča obenem človeško vztrajnost, trdovratnost in žilavost. Ljudje, ki so v teku leta trdo delali in se trdo borili v življenju, se imajo zahvaliti vladarju leta Saturnu, da niso dosegli zaželjenega uspeha. Njih delo in trud bo rodilo sadove šele v prihodnjem letu. Pod vplivom Saturna si mora človek v vztrajnem delu priboriti uspeh. V Saturnovem letu ne pade nikomur sreča v naročje sama od sebe.

Maj dne 2. decembra prinaša vzmirljive vesti in je neugoden za promet. Dan je kritičen za ljudi v visokih položajih. Pripetijo se lahko tudi katastrofe in elementarne nesreče. Merkur je na ta dan v slabi poziciji s Saturnom, Saturn sam se pa v svojem kroženju obrne, kar kaže na potresne sunki. Vrh vsega tega se prične ob 20. uri obračasti sončni mrk, ki se konča dne 3. decembra ob 2. uri. Sončni mrk bo viden na Japonskem, na Tihem oceanu in v zapadnem delu Severne Amerike. Astrološki vpliv tega sončnega mrka bodo občutili verjetno najbolj državni-ki in cerkveni poglavarji ter politiki. Vpliv ni dober in ogroža njih položaj in življenje. V političnem življenju lahko povzroči zmedo in nemire. Slisali bomo te dni bržkone o senzacionalnih procesih in o elementarnih nesrečah.

Dne 3. decembra stopi Merkur v znamenje Kozoroga, kjer se nahaja do 6. januarja, po čemer sklepamo, da bodo doživeli v tem času važne dogodke v zvezi s policem vsi, ki so rojeni med 22. decembrom in 20. januarjem, med 21. aprilom in 20. majem ter med 23. avgustom in 23. septembrom.

4. decembra bo dober dan v splošnem, 5. decembra pa bo še boljši, zlasti za umetnost in za vladajoče osebe, ki bodo pod vplivom trigona med Venero in Saturnom kazali mnogo razumevanje za tegobe ponizanih in razžaljenih. 6. decembra bo tudi še dober za poslovno podjetnost, zlasti dopoldne. Tega dne stopi Venera v znamenje Strelca. Razvedrila in srečo bo prinesla vsem, ki so rojeni med 23. novembrom in 22. decembrom, med 21. marcem in 20. aprilom ter med 23. julijem in 22. avgustom. V naslednjih dneh do 12. decembra se tvorijo deloma slabe deloma dobre konstelacije planetov. Dne 12. decembra bo dan dober zlasti za promet in za trgovino, pa tudi za vladajoče osebe, toda sledil bo temu dnevu 13. decembra, ki je kritičen prvega reda. Ne samo Stevilka 13, tudi aspekt med Soncem in Neptunom bo na ta dan nesrečen. Sonce in Neptun bosta v kvadraturi. Ta konstelacija povzroča nemire in prirodne katastrofe. Njen slab vpliv se bo občutil do 20. decembra. Državnikom bodo v tem času skrbi in težkote belile lase, delavstvo bo z vseni sredstvi skušalo doseči svoje pravice, ogroženo bo življenje znanih politikov in znanstvenikov in slisali bomo o kakih senzacionalni smrti. Posebno kritična je konstelacija za promet na morju.

Tudi 14. decembra je še kritičen za promet in za industrijo. Sledil bodo deloma slabi, deloma dobri dnevi do 20. decembra, ki je zopet kritičen dan prvega reda, ker nastane na ta dan kvadratura med Soncem in Saturnom. Aspekt kaže na elementarne katastrofe in je nevaren za vladajoče osebe. Njegove slabe vplive bodo najbolj občutili v Franciji, Italiji in Španiji.

Dne 21. decembra utegnemo čitati v časopisih o katastrofah, ki so se pripetile prejšnji dan. Tega dne stopi Mars v znamenje Rib, kjer se giblje do 30. januarja. To bo kritičen čas za ljudi, ki so rojeni med 20. februarjem in 20. marcem. Planet Merkur se na ta dan obrne v svojem kroženju, zato so slednji dva do trije dni neugodni za važnejše pismene intervencije.

Dne 22. decembra stopi Sonce v znamenje Kozoroga. Na ta dan se začne astronomska zima, dan je najkrajši v letu. V polklicu utegnemo od tega dne do 20. januarja 1938 doživeti kaj odločilnega in novega vsi, ki so rojeni med 22. decembrom in 20. januarjem, med 21. aprilom

in 20. majem ter med 23. avgustom in 23. septembrom. Vašni dogodki se utegnajo pripetiti v kateri izmed balkanskih držav. 23. decembra bo kritičen za trgovino in za zabavišča. Slisali bomo o škandalih in zločinih. Dober bo ta dan pa za vladajoče, za politike in za industrijo. 24. decembra je neugoden za nove akcije. Neptun se obrne v svojem kroženju, kar kaže na potresne sunki. Tudi 25. decembra je neugoden za podjetne ljudi in 26. decembra ni nič boljši, posebno popoldne. Dne 27. decembra bo sreča mila samo dopoldne, za tiste, ki imajo opraviti važna opravila. Sledi pa dober dan 28. decembra zlasti za politike, raziskovalce in iznajditelje. 29. decembra je zopet zelo slab za zabavišča in za trgovino, pa tudi za ljubezen. Brez nesreč ta dan ne bo minil. Ostaneta nam še dva dneva do novega leta in ta dva sta srečna. Posebno srečen bo zadnji dan v letu 31. decembra s trigonom med Soncem in Uranom, srečen za denarstvo, industrijo in delavstvo, obenem pa obeta dober začetek novega leta 1938.

Zanemarjena cesta

Stična, 1. decembra. Državna cesta Ljubljana-Beograd je skozi občino Stična v zelo žalostnem stanju. Cestišče je popolnoma razmečeno, na cesti je polno globokih jam in kotlin, nekatero do globoke do 20 cm in merijo v obsegu do pol kvadratnega metra. Ravno pred zimo je dobil cestar nalog posuti cesto z gramozom. V mirazu se pa cesta ne da posuti z gramozom tako, da bi držalo. Drveči avtomobili vržejo ves gramoz iz kotanj in ga razprše po cesti. Čudimo se naši cestni upravi, da ne more »zadeti« pravega časa za posipanje ceste. Saj je morda uprava že kje in kdaj slisala, da je ob koncu novembra že mraz in cestišče zmrznjeno, in se tako gramoz ne more spriti s cestiščem. Našo cestno upravo kolonejo vozniki, biciklisti, avtomobilisti in seveda tudi peši. Noben se ne more držati predpisane cestne smeri, ker je vedno v smrtni nevarnosti, da si v temi zlomi nogo, če pada v takšno kotanjo na državni cesti. Kolesar mora biti pravi umetnik v vožnji med kotanjami, avtomobilisti so pa menda že itak imuni proti cestnim jamam. Ali res ne more naša cestna uprava pravočasno prevzeti gramoz in ga dati tudi pravočasno nasuti po cesti? Ali mora res iti vse po starem uradnem kopitu? Ali cestna uprava ne more dometi, kakšno škodo povzroča s takim postopanjem javnemu prometu in občinstvu? Seveda cestna policija pozna samo voznike, ki se ne znajo umikati smrtnim nevarnostim na državni cesti, ne zna pa nastopiti tudi proti onim, ki zakrivajo takšno obupno stanje naše glavne prometne žile.

Cestna uprava bo morala tudi poskrbeti za boljši gramoz. Sedanja je premehak in srednje težki vozovi ga zdrobe v enem mesecu in potem imamo po cesti ali blato ali pa prah. Potem ni čuda, da nastajajo kotanje in jame. Javnost pričakuje od cestne uprave več uvidnosti in razsodnosti, a sredi cestni odbor bo moral preskrbeti boljši gramoz tudi za banovinsko cesto proti Žužemberku. Pri postaji Stična je bil pred 10 dnevi gramoz posut, pa je danes že samo blato in prah, čeprav ni velikega prometa na tej cesti.

»Naš mornar«

Ljubljana, 2. decembra. Jugoslavija je pomorska država, Jugoslovenci smo narod z odlično pomorsko tradicijo, občutno pa nam še primanjkuje pomorskega čtiva. In vendar je ravno to, kar je neznano, najbolj željeno in najbolj iskano. V danem primeru pa tudi nemalo potrebno! Naša edina pomorsko-obrambna organizacija Jadranska straža sicer izdaja krasno revijo, mladinski list za svoj podmladek ter svojo pomorsko biblioteko, kar vse pa ni vsem dosegljivo. Prava pomorska čitanka pa je in ostane njen vsakoletni kolektor »Naš mornar«. Enajstič je letos že izšel. Vsako leto je bolj prikupek, bolj vabljiv. Ze naslovna slika — vojna ladja reže razgibano morisko gladino — potegne človeka doli na naš sončni jug. 150 strani debela ilustrirana knjiga je razdeljena na štiri dele. Običajni kolektor, ki ima nad vsakim mesecem vnižeto iz pomorskega življenja, uvaja slika najvišjega pokrovitelja JS, Nj. Vel. kralja Petra II. Nj. sledi v barvah zastave kraljevine Jugoslavije in tujih držav ter zastave mednarodnega signalnega kodeksa. Izredno pestre strani! Pregled vseh držav na svetu prikazuje državo in obliko vladavine, drž. poglavarja, površino,

prebivalstvo, glavno mesto in valuto. Počen in zanimiv je prikaz jugoslovenske vojne mornarice, njenih uniform in znakov. Podrobno je orisana statistika naše trgovske mornarice, največjih ladij na svetu itd. itd. V poučnem in zabavnem delu bo tudi vsakdo našel kaj primernega. Vsebinske pester predela. Kolektor je spretno uredil Otokar Lahman, izdal ga je izvršni odbor JS v Splitu, dobi se pri Občasnem odboru JS v Ljubljani ali Mariboru kot tudi pri krajevnih podružnicah in poverjenostih Jadranske straže. Cena Din 10.— je vsakomur dostopna. Za podmladke JS je snižana na 7.— Din. »Naš mornar« se sam pripravlja vsem in vsakomur, ki se zanima za te vrste čtivo.

Iz Ljutomera

— Divje goši napovedujejo hudo zimo. Iz dosedanjih prorokovanj smo slisali, da letošnja zima ne bo huda. Velike jate divjih gosi, ki lete preko Mure proti jugu, pa napovedujejo po ljudskih govorilih hudo zimo. — Zbiranje. Srečno učiteljsko društvo v Ljutomeru bo oboroženo 4. decembra v Gornji Radgoni. Poleg običajnih tolg bo na dnevnem redu tudi predavanje o vzhodni potovanja v Pariz. Predaval bo g. Vlado Forekar, ki je šel s predavanjem o potovanju v Berlin pokazal, da ma zanimivo predavati. Začetek zbiranja bo ob 10.

Škofja Loka

— Vodničkova družba, naša dobra prijateljica, nas klicje v svoj krog: Zopet smo dvignili število naročnikov. 107 nas je, ki smo radi oddali borih 20 din za štiri lepe knjige. Vse, kar želite vedeti o VD, vam rad pojmami poverjenik g. Janez Humer, ki bo tudi te dni razdeljeval letošnji književni dar. — Obično razsvetljavo dobivamo polagoma. Prve običnoje je dobilo Kapuščinsko predmestje, naslednje so namestili ob Vojaske cesti, a zdaj jih instalirajo na Pokopalski poti, ki služil kot glavna zveza med mestom ter Novim predmestjem in vojašnico. — Katarinini sejem je med največjimi v Škofji Loki in tudi letos se je zbralo na ta dan pri nas polno sejmarjev in prodajalcev. Stojnic je bilo mnogo in vrvoenje je pomehalo šele v poznem popoldnevu. — Gradnja novega mostu napreduje. Deležje in sneg sta sicer dolo nekaj dni zavrla, a sedaj je že delo toliko napredovalo, da so z leseno konstrukcijo, na katero pride betonski obok, gotovi. Novi most bo nekoliko nižji od sedanjega, po legi pa dokaj višji. Tako upamo, da ga voda ne bo odnesla, kakor prednika. Most mora biti do aprila gotov. Nov most grade tudi v Praprotnem v Selški dolini. — Selitev škofjeleške elektrarne. Pisarna naše elektrarne a prodajalno urad se je preselila iz Homanove od. Thalerjeve hiše v novo preurejene prostore Demšarjeve domačije v Kapuščinskem predmestju.

— Pustovalna tablica. Pustovalni tvoj lastnik se svedeli, da je prodal pustovalno tablico Jurij iz Vrhne nekaj krompirja. V dobi veri, da ima denar spravljen doma v skrinjici, se vionili v hišo in odnesli skrinjico. Vojna pa je moralo biti njihovo nasočarjanje, ko so odprli in našli v nji le nekaj listin. Očitno pa so delali precej površno, kajti v skrinjici, ki so jo našli naslednjega dne blizu doma, so ostali tudi statoski, pomešani med papirjem.

Z Jesenic

— Prva sinška nedelja. V nedeljo je bil prva sinška sinška nedelja. Ponosi je zapadel sneg, s čimer pa je posnelo sonce, da je sneg v dolini kmalu vzel. Pač pa je ostal na okoliških pobočjih in planinah, kjer ga je zapadlo okrog 20 cm snega na staro sicer počilo podlago. Ker je bilo le premalo snega, so se smučarji s planin nekam slabe volje vračali, ker bodo morali po vsaj priliki čakati še nekaj dni na debelejšo plast snega. Gladila pa je seveda prišla na svoj račun. Zgledila je z drsanjem vse hodnike, ki so kakor poledeneli in so za ljudi zelo nevarni, pa tudi na sneženih pobočjih je bilo ves popoldan zelo živahno tla pozno v noč.

— Velika stanovanjska hiša. Pok. zavoda je dosegla svoj vrh: Hiši, ki je največja in najvišja v vsaj dolini, so te dni došli vrh drugega nadstropja. Tesarji sestavljajo na njej srednji stol, ki bo tudi dovršen tokom enega tedna. V petek zvečer so delavci in polirji imeli likof. Delavci so namestili vrh zidu drugega nadstropja tri smrečice, katere so lepo okrasili z girlandami in razsvetlji z električnimi žarnicami. Smrečice so bile vidne daleč po dolini in so izgledale kot ogromna božična drevesca.

— Skrajno zanemarjene ceste. Naše ceste so v zadnjem času v takem stanju, da so bolj podobne vaškim kolovozom kakor pa vaškim cestam. Osobito Kralja Petra in Čojzova cesta ter Lukmanov trg, so v deževnih dneh tako blatne, da ljudem ostajajo galoši v blatu. Z našimi cestami je vedno velik križ. V poletju so tako slabe Skropčevce, da vozila dvigajo oblake prahu. Radi globokih kotanj si pri belem dnevu lahko zlomijo nogo, ob dežju pa si lahko pounes, če te gospodski avto obrizga z blatom od glave do pet. Jesenični plačujemo dovolj visoke davke za vzdrževanje cest. S tem denarjem bi se lahko asfaltirale vse ceste po vsam mestu in še daleč naokrog.

— Vsega dovolj za Miklavža, božič in novo leto. Neše trgovine so se dobro založile za praznike. V lepo urejenih trgovskih izložbah si kupec lahko izbere vse, s čimer hoče obdariti svoje drage za praznike. Miklavž ima bogato izbiro raznovrstnih igrač, pletenin, perila, staklarij in drugih dobrot, s katerimi bo obdaril najbolj primne otroke. Lepo in pregledno urejene trgovske izložbe pričajo o veliki podjetnosti nekaterih trgovcev in dobrem okusu izložbenih aranžerjev.

— Planine se bleste v novi svetli odru. Ves teden se je tudi po zimnih pomanj sneg. V četrtak je nastaval v tako velikih količinah, da je kanalo, kakor da bi veter raznel bele čunje po graku. Toda snegilo je žal le nekaj časa. Po dolinah je sneg spetot vrhaval razmočena zemlja, po gorah pa je ostal. V noči od četrtka na petek, je po dolini pihal silno hladen severozapadni veter. Nebo se je poneli zjasnilo, v petek pa je napočilo krasno pomno jesensko jutro. Planine se bleste v snegu, ki ga je na staro podlago zapadlo toliko, da ga je dovolj za smuko.

— Sport. V nedeljo popoldne se je na igrišču »Bratstvo« vršila nogometna tekma za prvenstvo podzemne lige med SK »Mara« iz Ljubljane, katere se je končala z zmago domačinov v razmerju 2:0 (0:0). Publike je bilo malo, teren je bil zelo slab. Igra je bila ostro in napeta a hitro se mezzajostni napadi. V tehničnem pogledu je bil »Mara« boljši, toda pred golom premalo odločen. Najboljši igrači so bili krilec »Bratstvo« je igralo tehnično slabše. Igrarji pa so se borili zelo požrtvovalno in z velikim slalom osobito pred golom. Tu se je posebej odlikoval vodja napada Trifunovič, ki je tudi zabil obo gola. Najboljši v moštvi je bil vratar Kovačevič in srednji krilec Zavrl. Sodil je g. Camernik iz Ljubljane prav do tro.

Iz Litije

— Novoletna voščila v »Slovenskem narod«. Te dni se bo zglasil poplačalci nabiralec novoletnih čestitk pri trgovcih, obrtnikih, gostilničarjih itd. v Litiji, Smartnam in drugih zasavskih krajih. Novoletni »Slovenski narod« bo pester revija našega obrtnišva in trgovine. Iz dopisov naših prijateljev trgovcev in obrtnikov vidimo, da se žele z novoletnimi čestitkami oddolžiti svojim zvestim odjemalcem.

— Diplomiran je bil litijski rojak g. Dar-ko Brili za magistra farmacije na zagrebški univerzi. Mladi magister se je že doslej uspešno udeleževal v našem družabnem življenju in pri gošbi, je pa tudi vodil član v Sportnem klubu. Ko mu iskreno čestitamo k lepemu uspehu, pričakujemo, da se bo zdal, ko je rešen študijskih skrbi, da se bo posvetil našemu družabnemu življenju.

— Miklavž se bo oglasil tudi v litijem Sokolskem domu, na kar opozarjamo stare sokolske mladine.

— Nova cesta. Z glavne ceste je pri gostilni Veri napravljen odcep in speljana nova, lepa in široka cesta, ki vodi do sodnje. Da so dobili več prostora, so podrli tudi kotanji, ki je bil v napotje. Treba bi bilo še popraviti cesto, ki vodi od Rebeca mimo Kumslerja k sodišču in šoli. Take so bile vseh abesinske ceste, zdaj so pa govoto že tudi v Abesiniji boljšie.

KAJ JE GLAVNO

— Zenica. — pravi mož. — zdi se mi, da me mučijo halucinacije. Ze večkrat sem videl v tvoji spalnici žensko postavo v belem oblačilu. — Pomiri se, možiček. — ga tolaži žena, — glavno je, da je jaz nisem videla.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklci, izjave beseda Din 1.—, davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

STROJEPIŠNI POUK
Večerni tečaj za začetnike in izveščance. Dva oddelka — od pol 7. do 8. in od pol 8. do 9. zvečer. Najmodernejša stroje-pisnica, na razpolago 25 najrazličnejših pisalnih strojev. — Vpisovanje dnevno od pol 7. do 8. zvečer. Šolnina najnižja. Pričetek pouka 2. decembra. Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. 2725

PRODAM
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MANDARINE — FIGE
banane itd. po ugodnih cenah dobite v Veletrgovini južnega sadja, Ljubljana, Tyrševa cesta 48. 2779

NAMODERNO POLENOVICO
dobite pri J. BUZOLINI, delikatesa, Lingarjeva ulica. 2784

OREHOVA JEDECA
in ovetični med nudi najceneje J. MENAET, Domžale. 59L

RAZNO
Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

PRILIKA
ugodnega nakupa trenčketov, hubertinov, obleke, perila itd **PRESKER**
Sv. Petra cesta 14.

Umrl nam je naš dragi mož, oče, stari oče, tast in stric, gospod

ANTON MEHLE
posestnik v Dragi

Pogreb blagopokojnika se vrši iz hiše žalosti v petek, dne 3. decembra, ob pol 10. dopoldne na farno pokopališče.

DRAGA PRI STICNI, dne 2. decembra 1937.

Zaljubljeni rodbini MEHLE — ILOVAR

ZA MIKLAVŽA IN BOŽIČ
priporoča

tvrdka BELIHAR & VELEPIČ, Ljubljana

Tyrševa cesta 35-b (preko železniškega prelaza)

po znanih cenah svoje izdelke. Predpasnike, volnene obleke, domače halje — veliko izbiro otroških oblek in plaščkov — Svilene bluze po Din 60.—

„Zgodbe brez groze“

zbirka D. Ravljenovih črtic, novel in satir so

prva knjiga založbe „Cesta“

Ljubljana, Knafljeva 5

8 tiskovnih pol, 128 strani čtiva za samo 10.— vezano v platno 15.— din

Naročniki „Slovenskega Naroda“ knjigo lahko naroče in nam zanjo nakažejo denar po danes priloženi položnici, kar seveda morajo sporočiti na drugi strani položnice. — Uprabite naročilnico v tem oglasu in nam jo pošljite v odprti kuverti kot tiskovino (poština 25 par).

Uprava

„Slovenskega naroda“

Ljubljana

Naročam D. Ravljenovo zbirko črtic, novel in satir »ZGODBE BREZ GROZE«, ki je izšla v izdaji založbe »Cesta« v Ljubljani in sicer

brodirano za 10.— din
vezano za 15.— din

Denar sem poslal skupaj z naročnino »Slovenskega Naroda«. Pošljite mi položnico, da Vam nakažem denar.

Točen naslov:

Nezaželeno prečrtati.

Alfred Nobel kot literat

Ko mu je bilo 63 let, je izšla njegova tragedija „Nemesis“, toda Nobel je istega dne umrl

V uglednem tistem švedskem domu na Chaussee d'Antin v Parizu hranijo kot dragocen spomin črninik, plinik in perlo, s katerim je napisal Alfred Nobel svojo oporoko, v kateri je zapustil literaturo in znanosti največje volilo vseh časov. Nobena razkošja ni tu, preprosta črnina, na njem pa držalo, ki je veljalo svojčas največ dva ali tri krajcarje. Sicer je bil pa Alfred Nobel tak vse življenje, skromen in preprost. Ta izumitelj nitroglicerina, dinamita, brezdimnega smodnika in drugih eksplozivnih snovi, lastnik 300 tvornic dinamita, je bil že od mladih nog sanjač, nežen idealist in navdušen, čeprav zelo samokritičen pesnik. In tako sta se v njem borili enakomerno za moč in nadzlo njegova ljubezen do kemije in eksplozivnih snovi, na drugi strani pa ljubezen do vsega lepega in velikega, kar je moglo človeštvo ustvariti na polju znanosti in umetnosti.

Bilo je leta 1851., ko je takrat 18-letni Alfred Nobel dovršil dolgo avtobiografijo v stihih. To ni bilo njegovo prvo delo, pač pa edino, o katerem je kritično sodil, da zasluži, da bi bilo natisnjeno in izdano. Že poprej je bil napisal zbirko pesmi v materinščini in ruščini, s svojimi drugimi obsevalnim jezikom, ki se ga je bil naučil, ko se je moral njegov oče, slavni kemik Immanuel Nobel, izseliti iz domovine v Petrograd, da je lahko nadaljeval svoje drzne poskuse. Toda ta življenjski v stihih ni bil napisan niti v švedščini, niti v

ruščini, temveč v Shelleyevem jeziku. Takrat je bil namreč Alfred Nobel prepričan, da mu je očetovo premoženje omogočilo živeti mirno in romantično življenje pesnika brez vsakdanjih skrbi in boja za obstanek.

Usoda je pa hotela, da je postal iz nadarjenega pesnika največji tovarnar razstreliv 19. stoletja. Oče Immanuel se je vrnil čez nekaj let na švedsko in Alfred je moral deliti isto usodo, kakor njegove bratje — delati je moral v očetovi tovarni. Tudi on je postal kmalu inženjer in ni trajalo dolgo, da je s svojo iznajdljivostjo in nadarjenostjo prekosil očeta in brate. Pero, ki je pisalo dobre stih, je bilo naskrat pisati kemične formule in risati nove možnosti za ukrotitev nevarnega nitroglicerina. Obenem je pa že videl Nobel pred seboj miroljubne cilje pravilno bogatega tovarnarja.

K literaturi se je vrnil Nobel že kot vpočenec, ko mu je bilo 60 let in ko se je napotil v San Remo, kjer je kupil vilo in ostal sam s svojimi najljubšimi prijatelji — knjigami. V aprilu 1896 je pisal v nekem pismu »Bolezen me ovira, da se ne morem bolj posvetiti literarnemu delu. Zato sem jel pisati tragedije. Najprej je bil to samo poskus, zabava za kratek čas, postopoma, kakor je delo napredovalo, se je pa razvnel tudi njegov avtor, Nobel je bil zopet našel v sebi ogenj mladih let in čez nekaj tednov je bila končana tragedija, nazvana še preveč simbolično »Nemesis«. Šele kot stavec je dočkal bivši pesnik Alfred Nobel srečen dan, ko je poslal svoje delo v tiskarno, da bi postal svoj lasten založnik. Toda kakor v mladosti, ko je bil kot 18-letni mladenič dovršil v angleščini svoj življenjski v stihih in je moral opustiti literaturo, da bi se posvetil kemiji in razstrelivom, tudi to pot ni dočkal svoje tragedije. Umrl je na italijanski rivijeri med sanremskimi palmovimi gaj prav tistega dne, ko je poslala tiskarna dotiskano naklado tragedije »Nemesis« 63-letnemu pisatelju.

Rodbinski svet ni mogel sicer ničesar izpremeniti na njegovi velikodušni oporoki, s katero je bil določil 30.000.000 švedskih kron Akademiji, da se podeli vsako leto iz obresti Nobelove nagrade, pač pa je sklenil, da ni dostojno, da bi zapustil največji tovarnar in milijarder takratne dobe literarno delo. In tako so vso naklado Nobelove tragedije »Nemesis« zaglali v pisateljevi vili. Šest let ali sedem izvodov je ušlo ognju rodbinskega nerazumevanja in ti so obenem redkost in dokaz pesniških ambicij 63-letnega Alfreda Nobela, katerega ni bilo sojeno doživeti literarni uspeh.

Vas brez pravega imena

Lyminster v Sussexu, ena najstarejših vasi v Angliji, ne ve, kako se prav za prav imenuje. Njena zgodovina sega tja do leta 901, ko je kralj Alfred Veliki zapustil to vas svojemu nečaku Takrat se je imenovala Lullington. Oči takrat je imela najmanj 10 različnih imen in iz tega je nastala taka zmeda, da so se slednjič vsi zbrali in odločili za sedanje ime. Vendar se pa še vedno v dvomih, ali so izbrali pravo ime ali ne.

Kakor večina angleških vasi ima tudi Lyminster svoj ribnik, ki je pa zelo zapušen. Pravljica pripoveduje, da je bil ta ribnik nekoč sedež stražnega zmaja in se zdaj vsačani verujejo, da ribnik nima dna. V vasi se pripoveduje mnogo o ljudeh, ki so v tem ribniku utonili in njihovih trupel niso nikoli našli. Geologi pa domnevajo, da je na dnu ribnika podzemna votlina, kamor potegne voda vse, kar pade na dno.

Cesta skozi simplonski predor

19 km dolgi simplonski predor, ki veže Švico z Italijo, je bil zgrajen leta 1906 za enotno železnico. Leta 1922 so zgradili sporedni predor za drugi tir. Bolj kakor za železnico, je bil pa drugi predor potreben za avtomobilski promet. Doslej so prevzali avtomobile skozi simplonski predor po železnici, kar pa zahteva mnogo denarja, še več pa časa. Zato bodo tračnice v enem predoru pokrili s cestnim, po katerem bodo lahko vozili tudi najtežji avtomobili in avtobusi. Če se bo pa pokazala potreba, bodo cestnice odstranili in tako bosta zopet vodila skozi predor dva tira.

Previdnost filmskih zvezd

Pravljici dogodki ameriških filmskih zvezd so vzbudili v mnogih »podjetnih« ljudeh željo, da bi obogatili na njihov račun. Večkrat se je to že posrečilo in slabe izkušnje so naučile filmske zvezde previdnosti. Kdor bi zdaj segel po denarju ali dragocenosti filmskih zvezd, bi moral računati s tem, da ga zasajojo in zapro.

Gary Cooper je izgubil v začetku svoje kariere težke tisočake, ko je kupil delnice družbi, ki sploh niso obstajale. Zdaj se ne loti nobenega posla brez posvetovanja s svojim zastopnikom Jackom Mossom. Mae Westova, ki so jo nedavno napadli banditi in ji ukradli za 17.000 dolarjev nakita, ne hodi več z doma brez dobro oborožene telesne straže. Claudette Colbertova ve iz izkušenj, da je treba paziti tudi na gizdali. Eden tistih, ki jim je rada dajala avtograme, je prekopiral na ček, glasec se na več tisoč dolarjev. Colbertova se podpisuje zdaj na čke drugače kakor svojim občudovalcem. So pa tudi nedolžnejši triki,

Spot v razvalinah

Pustolovski roman

Evelina, plavalaska 22 let, se je bila naselila v Bensonovem domu kot sirota, po slavnem inženjerju Martelu, ki je bil našel ob eksploziji ene izmed visokih peč pred desetimi leti v njenih razvalinah tragično smrt. Benson se je bil očetovsko zavzel za nesrečno družino in ko je čez nekaj let umrla Evelina še mati, je sprejel Evelino kot siroto za svojo varovanko.

Evelina Martelova sicer ni bila lepa tako, da bi očarala človeka na prvi pogled, vendar se je bila pa razvila v dražestno, mikavno dekle, čeprav ji je teklo življenje v tovarni sredi trdega dela in bučnih strojev, kar ji je pritisnilo pečat trdnosti na obraz. Življenje v tovarni je bilo spredlo v njenem značaju nit močnatosti, bistrega duha v presojanju in poguma v dejanjih. To bi bilo morda zapeljalo tujega človeka v trditve, da je v nji premalo ženskih čustev in nežnosti.

V resnici pa ni bilo tako. Evelina je znala ostati laskava, nežna in žensko mikavna tudi v trenutkih, ko je zmagoval v nji razum nad čustvom. Od svojega varuha se je bila naučila vztrajnosti in žilave odločnosti. V vsakem zaupanem ji delu je našla radost in končno se je razvila v ženo, povsem sposobno, da bi stopila nekega dne ob stran svojega

moža kot njegova dobra pomočnica in prijateljica, ne da bi pri tem kaj izgubila na svoji ženski mikavnosti.

Bila je navdušena za kemijo in fiziko in to jo je kmalu privedlo namestu v kuhinjo v laboratorij, kjer je postala ne samo vestna, temveč tudi zelo bistra Bensonova pomočnica. Svojega dobrotnika je klicala vedno »oče Edgar«.

Ko je prihitel Arthur tistega dne radostno v laboratorij, vesel in srečen, da bo lahko zopet ves dan preživel v bližini »gospodične nečakinje«, kakor so splošno klicali v tovarni Evelino Martelovo, je slednja že stala v svojem belem delovnem plašču, okrašenem kopetno z rdečkastim popkom, nad električno topilno pečjo, kamor je bila pravkar zaprla nekaj lončkov z rudo.

— Dobro jutro, gospodična Evelina! je pozdravil Bouvier. Stopil je k dekletu in zdela se je, da so njegove oči zaljubljeno objele.

— Dobro jutro! Ali se ne jezite, gospod inženjer? — se je zasmejala Martelova in podala prišleku ročico.

— Jaz? Zakaj pa?

— No, ali ne veste? Ves dan boste zopet zaprti v tej kletki. Zunaj je pa tako krasno! Kaj boste pa počeli tu, ubožec? Saj boste skopneli od dolgega časa.

Arthur se je zasmeyal.

— Tako sodite menda po sebi, vi porednica. Zame je tak dan pravi praznik.

stekleničice s pobarvano vodo in v parum namočenim zamaškom, da prodajačo vodo za najfinjši parfum. Ta ali ona filmska zvezda se nasede sleparjem, toda taki primeri so vedno redkejši.

Blücherja so hoteli zastrupiti

Iz Moskve poročajo, da je šele zdaj pojasnjen vzrok ustrelitve sedmih železničarjev sibirskega brzovlaka. Na smrt jih je obsodilo izredno vojno sodišče vzhodne armade. Ustreljeni so bili spremljevalci Teikina in Adamsona, višji kuhar Solonenko in njegov namestnik Bočkov ter trije natakari jedilnega vagona Nikiforov, Andrejev in Vojkov. Vsi so bili obtoženi, da so hoteli zastrupiti vrhovnega poveljnika rdeče armade na Daljnem vzhodu generala Blücherja in njegove najbližje sotrudnike.

Stirje višji častniki, med njimi polkovnik Potonin in pilot Šubkov, so se peljali v jedilnem vagonu na Daljni vzhod. Kar jim je postalo slabo in odpeljali so jih v bolnico, kjer so v silnih mukah umrli. Majorja Pjetuhov in Sizič sta se rešila, toda 14 dni sta visela med življenjem in smrtjo. Poleg tega je obolelo še okrog 20 ljudi, ki so jedli v jedilnem vagonu. Maršal Blücher se je rešil tako, da tistega dne ni ničesar jedel, ker se ni dobro počutil. Tudi najstrožja preiskava ni mogla doznati, ali je bila v jedilnem vagonu pokvarjena riba ali pa jedi premešan strup. Navzlic temu so vse osebe jedilnega vagona obsodili na smrt in usmrtili.

Namigavanja na vojvodo Windsorskega

Londonška gledališka sezona se je začela letos kaj čudno. Na ohran gledališča »Embassy« so znova vpriporili staro Shakespearovo igr »Cymbeline«, toda to pot v novi predelavi slavnega Bernarda Shawa. Shaw je posegel to pot v Shakespearov igr tako globoko, da jo je po sodbi kritike deloma celo izpremenil. Leonatus ni več sentimentalni mladenič, temveč lep, čeprav nekoliko bebašt mlad moč, ki jo je preživel v Imogenini spalnici, najprijetnejša v njegovem življenju, a Cymbeline vpraša obkrožen z legionarji, ali je še kakšna zarota, ki bi jo bilo treba odkriti.

Prince, ki mu ponujajo prestol, ga zaničljivo odkloni, češ, da bi se kot kralj ne mogel poročiti s svojo izvoljenko. Vmes kar dežujejo zlobodnevne opazke in namigavanja na nedavne dogodke v Angliji. Njegov zadnji vzkič: »Odpovečati se hočem prestolu«, se izgubi v smehu in navdušenju občinstva, kakor tudi odgovor njegovega mlajšega brata: »Ali res hočeš?« To priča, da Angleži še niso pozabili dogodkov, ki so lani 10. decembra presenetili ves svet. Pri vsem svojem prirojenem spoštovanju do kraljevske rodbine Anglež rad posluša vselej gloso, zlasti če mu jih servira mož, ki se piše Bernard Shaw. Shakespeare je mrtve, naj živi Shakespeare!

Dvonadstropni vlak

Že pred mnogimi leti so poskušale nekatere železniške uprave, kako bi se obnesli v železniškem prometu dvonadstropni vagoni. Novi vagoni so bili pa dokaj nerodni in zato so kmalu izgili iz prometa. Zadnje čase, ko se je tehnika močno razvila, so se pa jeli dvonadstropni vagoni znova pojavljati zlasti v Nemčiji. Na progi med Hamburgom in Lübeckom vozi zelo eleganten vlak aerodinamične oblike, sestavljen iz samih dolgih dvonadstropnih vagonov, sklopjenih med seboj tako, da so podobni enemu samemu velikemu vagonu, dolgemu nad 46 m.

Ves vlak sloni na treh parih koles, narejenih tako, da prevozi vlak z lahkoto tudi ovinko. Vlak goni para. Stroj je na enem koncu, strojevodja pa lahko stoji

tudi na drugem koncu, tako da na končni postaji vlaka ni treba obrnati. Na eni vožnji vozi torej vlak prav za prav s lokomotivo nazaj. Vlak je opremljen zelo razkošno. Ima 310 sedežev in vozi s maksimalno hitrostjo 120 km na uro, tehta pa 71 ton.

Solnce in umrljivost ljudi

Da vpliva solnce tudi na vreme in s tem na razvoj rastlinstva, je že dokazano. Mnogo zagonejši je pa vpliv solca na človeka, ki ga baže opazujejo učenjaki v celodah, odgovarjajočih solnčnemu dnevu, torej v 27 naših dneh, kolikor rabi solnce, da se zasuje okrog svoje osi. Dva nemška zdravnik v Frankfurtu a/M. sta primerjala 36.000 primerov smrti v mestu Kodanjski v petih letih, torej v 68 solnčnih dneh. Prišla sta do presenetljivega zaključka, da so se primeri smrti množili in pojemale 27 dnevno periodo. To pomeni, da je vplivalo na nje solnce. Ta vpliv se je kazal tudi na poedine vzroke smrti, tako na bolezni dihalnih organov, na živčne bolezni, samomore itd.

Prof. Kirchberger pravi, da je to pojav skoraj neverjeten, da se nam pa pokaže v

drugačni luči, če pomislimo, da se kaže perioda mikanja solca okrog lastne osi tudi na magnetni igli. Magnetni viharji se čisto pojavijo v 27-dnevni periodah. Frankfurtska zdravila sta primerjala z njimi dneve najpogostejših primerov smrti. Izkazalo se je, da umirajo živčno bolni ljudje najpogostejše v dneh, ko nastanejo najmočnejše magnetne motnje. Samomori so se množili štiri dni, umiranje za bolezni dihalnih organov pa za osem dni pozneje. Ta pojav sta opazovala tudi v Curihi in pozneje v Frankfurtu. Rezultati so bili enaki kakor v Kodanju, samo da so se v Curihu zakasnili taki primeri za dva dni.

Kako naj si to pojasnimo? Učenjaki domnevajo, da more učinkovati posebno izžarevanje, izhajajoče samo iz nekaterih delov solca tako, da doseže zemljo vedno samo enkrat v 27 dneh. Podlaga za to razlago je, da čutiljo v dneh polarnega rja, prihajajočega tudi od solca, prebivalci severnih krajev, recimo Islanda, hujše revmatične bolečine. K temu je treba pripomniti, da tisto zagonejšo solnčno izžarevanje ni pravi vzrok pogostih primerov smrti, ki jih vidimo v statistiki, temveč da so to samo primeri, ko je telo nevarno obolelo pod vplivi na zemlji in je solnčno izžarevanje samo zadnji sunek, vodeč k smrti.

Jesenice na pragu zimsko-sportne sezone

Na Jesenicah je potrebna nova smuška skakalnica in šola za skoke

Jesenice, 1. decembra

Zapadel je nov sneg. Planine se bleste v beli snežni odeji in vabijo smučarje in prijatelje zimskih krasot na svoja strma pobočja. Planica, Vrščica, Krnica, Radovna, Ročca, Velika Planina, Kravce, Pokljuna in Komna in druge smučarske postojanke, bodo v teh dneh dobile čisto novo podlago v goste, da se bodo na snežnih poljanah in strminah naučili zimskih krasot in zakega solca.

Če bo ostalo pri sedanjih snežnih razmerah, bomo imeli za smuko zelo ugodno zimo. Smučarski klubi in sokolski smučarski odseki bodo se pred glavno smučarsko sezono lahko opravili nameravane smuške tečaje. Članstvo pa se bo za predstojajoče smučarske tekme lahko temeljiteje pripravilo kot prejšnja leta, ko skoraj do druge februarja ni bilo snega in se ta, kolikor ga je padlo, je začel takoj kopneti.

Čim bolj se v naših krajih razvija zimski sport, tem manj je leto za leto snega. Idealne mrzle zime že nekaj let sem nismo imeli. Radi skrajno slabih in muhavstih zim je že nekaj let Gorenjska gosposarsko močno trpela. Odpasti so morale velike smučarske prireditve, ker v njih ni bilo snega. Zaradi neugodnih snežnih razmer pa močno trpe vse smučarske panoge, predvsem tek na srednje in dolge proge in skoki, za katere se prijavlja vsako leto manj tekmovalcev.

Vprašanje teka in skokov je poglavje zase. Tekmovalcev za tek na srednje in dolge proge je danes skoraj samo toliko, kolikor jih pošljemo na mednarodne in olimpijske smučarske tekme v širni svet. Sedanja pravka v tekmu Smolej, Zemva, Knapp, Jakopič, Klančnik, Lakota in drugi bodo v nekaj letih »odcveteli«. Novih, ki bi stopili na njih mesta, pa zaenkrat ni in jih v doglednem času tudi še ne bo. Časi, ko se je za tekme v tekmu prijavilo

več kot sto tekmovalcev, so minuli, če se od zgoraj navzdol ne bo vse potrebno napravilo, da bo zopet »potegnili« ta najbolj pomembna panoga sodobnega zimskega sporta. Preteklo zimo so po številu tekmovalcev za tek najbolj izpadle smučarske tekme sokolske, župe Kranj v Mojskranji in tekme Saveza SKJ v Planici. Na ostalih tekmah pa v tekmu menda nikoli ni nastopilo več kot 20 tekmovalcev. Da se ta lepa smučarska tekmovalna panoga počivi, bo treba uvesti medkrajne smučarske tekme, na primer med Celjem in Jesenicami, med Javornikom in Trbovljami, med Kranjem in Mojskranjo, med Ljubljano in Mariborom. Letos ima GZSP v načrtu medmestni smučarski dvoboj med Mariborom in Jesenicami, ki bo gotovo potegnil nase veliko pozornost naše široke sportne javnosti.

Isto, kar velja za tek, velja tudi za smuške skoke. Skakalnica v Bohinju, na Bledu, Jesenicah in v Kranjski gori amevajo in razpadajo, ker ni skakačev, ki bi se jih posluževali in držali v redu. Res je, da obstajajo v Planici tri prvovrstne skakalnice, toda te so za važno mladih skakačev skoraj predačle. Klubi nimajo denarja niti za svoje tekoče potrebe, tekmovalci pa tudi ne, ker po večini izhajajo iz delavskih vrst. Premožni ljudje pri nas na tekmujejo. One smuške discipline raje počujejo, ali pa opazujejo tekme v tekih in skokih v splošnih razdaljah.

Če bodo naši smučarski vodilni krogi hoteli vzgojiti močan kader dobrih smučarjev-skakačev, bodo morali zgraditi primerno skakalnico na Jesenicah, kjer je največ mladin, ki ima tudi dosti prostega časa. Tu bi bila najbolj potrebna šola za tek in skoke. Iz te šole bi v nekaj letih izšel cel bataljon dobrih in agurnih skakačev, ki bi na veliki planiški skakalnici kmalu postili za seboj skakače blestečih imen.

Iz Trbovelj

Plazovje. Nad banovinsko cesto nasproti hiše Trbovc v Trbovljah je v noči od 23. na 24. t. m. potegnil plaz, ki utegne, če se ne bo ustavil, ogrožati cesto. Ob cesti je sicer oporni zid, vendar je pa vprašanje, če ga voda, ki pronicata pod zemljo, sčasoma omehta v temeljih in tako oslabi, da ne bo nudil dovoljnega odpora pritisku plazavja, zlasti ker je pobočje nad cesto precej strmo. V gornjem delu pa gradita dva delavca hiše in je prav verjetno, da se bosta še kesala, da sta si izbrala ta teren za stavbišče.

Smrt kosi. V ponedeljek so pokopali ga. Amalijo Kocjanovo, soprogo tukajšnjega pekarskega mojstra. Pokojnica je dalje čase bolela za boleznijo srca, kateri je v soboto jutraj podlegla v ljubljanski bolnici. Pokojnica je bila velika dobrotnica zlasti revežev, ki niso zaman trkali na vrata Kocjanove pekarnice. Kako je bila priljubljena, je pokazal pogreb, ki se ga udeležilo izredno veliko prebivalstva vseh slojev in stanov. Pokojnica je bila stara šele 28 let in zapuščala ozkočnega moža in šletnega sinčka. Naj ji bo zemlja lahka, svojcem naše kožalje. — V ponedeljek jutraj pa je po kratki bolezni preminula gostilničarjeva ga. Kucenbergovala. V nedeljo smo jo še videli v spremstvu

njenih hčera na sprejedu, ponoči pa ji je postalo nenadoma slabo in jutraj jo je zadela kap. Kucenbergovala hišo je zadela že lani spomladaj hud udarec, ko je nenadoma preminul oče Andrej, sedaj pa mu je po podgremu letu sledila njegova zvesta družica. Naj počiva v miru, svojcem naše sožalje!

Tržne cene. V sredo so bile na trgu naslednje cene: goveje meso po 10 do 12 din kg, telečje 15 do 16 din kg, svinjsko meso domačih svinj 15 do 16 din, hrvaških svinj pa po 14 do 15 din kg, slanina po 15 din brez kože, vampi po 5 din, jetrta 8 do 10 din, telečja 14 do 15 din kg, pljuča 4 din. Zajci so se danes prodajali po 30 din komad. Na zelenjadnem in sadnem trgu pa so bile cene naslednje: jajca so se podražila na 8 komadov za 10 din, jabolka so bila po 2,50 do 3 din kg, hruške po 4 din, orehi po 5 din kg neluščeni, surovno maslo po 24 din kg, piščanci po 14 do 18 din komad, kokoši po 22 do 24 din Blaga in kupcev je bilo malo.

PO NOGOMETNI TEKMI

— Sodnik je bil nekoliko pristranski, — pravi gledalec svojemu sosedu. — Vse go je odločil v dobro gostom.

— Ne zameri mu, — odgovori sosed, — saj se vrača domov z istim vlakom kakor gostje.

radijske energije v svetlobo ali elektriko ali pa v drugo, nam še neznano silo.

— Vi torej tudi prisegate na radij? — se je začudila Evelina. — Jaz bi dejala, da polagajo učenjaki nanj preveč nad in da se bo izkazalo, da so prazne. Če berem zdaj o starih alkimistih, kako so hoteli iz svinca ali živega srebra izdelovati zlato, se mi zdi, da se pehajo naši učenjaki prav tako za čudeži radija, kakor so fantazirali oni nekoč o eliksirju življenja in kamnu modrijanov.

— O, gotovo ne. Podlaga našega dela je že trdna. Vse je odvisno zdaj od tega, ali bomo znali to ogromno in vendar skrito energijo dobro izrabiti, jo ukleniti in usmeriti tako, da bo učinkovala osredotočeno. Morda se bo dala izpreminjati v zvok, svetlobo, magnetizem, električno iskro — skratka v vse. Za svoj prevod ne potrebuje niti kovine, niti žice, več sto kilometrov preleti v sekundi in ustvari prav tako lahko vse, kakor more vse zopet uničiti — skratka, to je sila, ki bo nekoč zavladala vsemu svetu. Tako si jo zamišljam jaz, čeprav se mi boste morda smejali, da sem postal nepraktičen sanjač.

— Seveda, seveda, — se je zasmejala Arthurjeva tovarišica veselo, — saj ponavljate vse one stare in znane sanje ubogih alkimistov, ki so nekoč iskali zlato in sanjajo zdaj nič pametnejši o transmutaciji prvih. Toda ta ideal je nam bil in nam ostane najbrž nedosegljiv vse večne čase. Tudi mojemu dragemu očetu Edgarju — čeprav bi mu od vsega srca želela več uspehov.

* Redke prvine.